ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՇԱՀՆԱԶԱՐ

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
ՊՈՒԼՍ ՊԱՊՐ — ԱԼԻ ՃԱՏՏԷՍԻ
Հղումասուուա (Ութփեթէն) փողոց Թիւ 38

BUREAUX DU JOURNAL HAÏRENIK
Avenue de la Sublime-Porte rue Eboussuoud No. 38
CONSTANTINOPLE

ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ ԱՐՏԱՔԻՆ
Պոլսոյ համար . . . . 300 թիւ. 75 դրշ. Մէկթիա
» » . . . . . 150 » 40 » »
Գաւառներու . . . . . 300 » 400 » »
» . . . . . 150 » 50 » »
Օտար երկիր երկօրեայ . . 300 » 25 ֆրանք
» » տասնօրեայ . . 300 » 30 »
Ամսօրեայ . . . . 300 » 40 բուղլի
(Մնաց պայմանները տեսնել 4րդ երեսը)
Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ պատ գրութիւն առ չի դարձուիր։

درعليه باب عالى جاده‌سنده ابوالسعود سوقاغى نومرو ۳۸
غزته‌سى اداره‌سنه «هيرنيك»

10 ՓԱՐԱ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 26 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 8 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1910

ԹԻՒ 1588

10 ՓԱՐԱ

4ՐԴ ՏԱՐԻ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ
ԵՒ
ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎ

Գովելով հանդերձ Ազգ. Երեսփ. ժողովին փափագը Ս. Պատրիարքին իր Աթոռը վերադարձնելու համար, ամէն ոք կ'ապասէր որ ժողովը ճշմարիտ կամուրջ մը չհներ իր առջեւ։ Վարչութեան բանաձեւը չէր կրնար ըլլալ այդ կամուրջը, ասիկա դիւրաւ չէր տեսնել, և տեսնողները միայն մինչ չէինք, այլ շատ ուրիշներ։ Իրաւ, Ս. Պատրիարքը՝ հպատակելով ազգովին արտայայտուած բաղձանքին՝ խոտացաւ վերադառնալ, բայց, ինչպէս ինքը ըսաւ կիրակի, ան կուգայ նախկին բողոքները կրկնելու համար, և երբ տեսնէ թէ պիտի չի յաջողի հակառակ իր ջանքերուն, պիտի հրաժարի ան։ դառնալիօրէն։

Ազգին գերագոյն շահն հոն էր որ բողոքը չի բզկտեր Տ. Եղիչէ Դուրեանին, այլ այն ժողովին իսկ որ զինքը կը կոչէր իր Աթոռը։

Այս գերագոյն շահն ապահովուած պիտի ըլլար, երբոր ժողովին ինքը խմբագրած և յանձնած ըլլար այդ բողոքը իր Պատրիարքին ձեռքը։ Արտասովոր պարագաներու արտասովոր դարմաններ պէտք են։ Ամենայն Անհրաւութիւնն ահագին դէպք մըն էր և այդ խնդիրը միակն էր թերեւս որու մէջ Ազգ. Երեսփ. ժողովը պարտ էր իր ձեռքն առնել բողոքի գործը ցիշատակագրի մը ձեւին ձերբեւ։ Ինչո՞ւ կասկած իսկ տալ որ բողոքին վերակրկնումը Տ. Եղիչէ Դուրեանին գործն է և ոչ թէ բուն իսկ Ազգ. ժողովինը։

Դուրսը, քիչեր չեն անոնք որ արամադրեալ են արդէն բաժնել Ս. Պատրիարքը Ազգէն և վերագտնել միայն առաջինին ինչ որ ճշմարտապէս երկրորդին ալ կամքն է։ Իրողութիւնը այն է, որ Ազգը չի խորհիր թէ իր արդար բաւարարութիւնը ստացած է, և քանի որ այս է իր մտքին վիճակը, և ասիկա իրաւամբ, պէտք էր որ Ազգ. Երեսփ. ժողովը առաջ անցնէր ազգային տրտունջներու արտայայտման մէջ։ Ս. Պատրիարքը պիտի վերադառնայ, կարծէք, ինքն իր սոսկական–այժէրուն միայն ապահովուած։ Արտաքին տպաւորութիւնն այս է, և այս տպաւորութիւնն ահագնելի յուսադրական չէ։ Բառերու և բանաձեւերու ներքև Ատանայի Անհրաւութիւնն խղդուած պիտի մնայ, և մեր կարծիքով, ոչ յօգուտ ընդհանուր երկրին և ոչ ալ մասնաւորապէս յօգուտ Հայերուն։

Ազգ. Երեսփ. ժողովին կցկտուր ընթացքէն եաք, մեզ հնար չէ տեսնել թէ ինչ միջոցներով Վարչութիւնը պիտի յաջողի ստեղծել կառավարական շրջանակներու մէջ այն համոզումը թէ Տ. Եղիչէ Դուրեան կը շարունակէ իր նախկին բողոքարկուի ընթացքը Ազգին իսկ հրահանգովն ու պատուէրովը։ Մեզ անկարելի է տեսնել թէ պիտի կրնայ ստեղծել մեծ հմայք մը Ս. Պատրիարքին անուան շուրջը և պիտի կրնայ հեղինակութիւն տալ անոր ընելիք գիմումներուն, ասկէ յետոյ։ Կ'ուզենք որ մեր երկիւղները անհիմն ըլլային և Հայոց Պատրիարքն յաջողէր վերտնաձայն հեղինակութիւն մը։

"ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆՆԵՐԻ,, ԳՈՐԾԸ

Վերջացաւ կովկասեան «դաշնակցականներուն» գործի քննութիւնը։

Այդ գործի առթիվ դատական քննիչ Լըժինը Հիւսիսային կովկասի, Անդրկովկասի խոշոր կենտրոններում և Ռուսաստանի ուրիշ տեղերում կատարեց 1000է աւելի խուզարկութիւններ և աւելի քան 800 ձերբակալութիւններ։ Սակայն վերջիններից 696ին նա վերջ ի վերջոյ ազատեց և միայն 105ի վերաբերութեամբ նա փաստեր գտաւ հետաքննելու նրանց քրէական պատասխանատուութեան 102րդ յօդուածով։ Բայց և այդ 105ի մէջ ալ կան այնպիսիները, որոք թիւրիմացութեամբ են ընկել «գործի» մէջ։ Այսպէս, մի քանի փաստերի հիման վրայ պէտք էր ձերբակալել ամն Գէորգի, որի բնակութեան տեղը ցոյց էր տրված Թիֆլիսում. որովհետեւ Գէորգները (Գէորգօֆ) Թիֆլիսում շատ և շատ կային, հարկ եղաւ ձերբակալել այդ անունը կրող բոլոր հայ ինտելիգենտներին և, վերջ ի վերջոյ, կանգ առան Գէորգ Առաքելեանի վրայ, որը և այժմ հետաքննվում է պատասխանատուութեան։ Մինչդեռ, շատ լաւ յայտնի է, որ հոկտեմբերի սկիզբներին «Դաշնակցութիւն» կուսակցութեան անդամ՝ որոնվող «Գէորգը» ապտնվեց Թաւրիզի մօտերը և նրա մահը վաւերացրեց ռուսաց հիւպատոսը։

Այդ տեսակ դէպք կրկնվեց նաև «Հայկ Յակոբի» հետ։ Որոնվում էր ձերբակալվելու թիւրքահպատակ Հայկ Յակոբը։ Նրա մասին եղաւ կարգադրութիւն և այդ անունով ձերբակալված 10 հոգուց ընտրեցին Երեւանում ձերբակալված թիւրքահպատակ Հայկ Յակոբ Աւետիսեանին, մի ծերունի, որ ոչինչ կապ չունի կուսակցութեան հետ։ Բայց քննիչին հարկաւոր է Հայկ Յակոբը, որ յայտնի գործիչ համարւում է թիւրքահայերի մէջ։

Այնուհետեւ «Դաշնակցութիւն» կուսակցութեան գլխաւոր կոմիտէի անդամների մէջ կար նաև «Իչխան»։ քննութիւնը պարզեց այդ հիման վրայ, որ «Իչխանը» Յովսէփ Արղութեան եղբայրն է, որը և այդ պատճառով ձերբակալվեց, բանտ նստեցվեց և այժմ ենթարկվում է պատասխանատուութեան։ Մինչդեռ անցեալ նոյեմբերի սկզբներին իսկական «Իչխանը» ներկայացաւ Թիւրքիայում ռուսաց հիւպատոսին և յայտնեց, որ նա բնաւ իչխան չէ այլ հասարակ մահկանացու իսկ «Իչխան» նրա մականունն է, կեղծ անունը, որով իր տասը նա հասցառեց վաստակներով։ (Մշակ)

ԳԱՒԱՌԱՑԻՒ ՄՏԱՁՆՈՒԹԻՒՆԸ

Իակէչէքէն նամակ մը ստացանք, որով նամակագիրը, ծանուցանելէ եաք թէ երիտասարդները նոր զբաղումին չնորհիւ ձեռնարկած էին կրթական ընկերութիւն մը կազմել, կ'ափսոսայ որ տեղին աղաներէն աւելի չկատուած են քան թէ քաջալերուած։ Եթէ ասիկա ճիշդ է, անշուշտ պատիւ չսեպեր ազատներուն։ Բայց այս վիճակին գարմանը ո՞ւր է։ Յօդուածագիրը կը կարծէ որ Պոլիս է, և Պատրիարքարանէն պաշտպանութիւն կը խնդրէ։ Գաւառացին հասկնալու է որ ինքն իր տեղին վրայ իր դժուարութեանց լուծումը փնտռելու է։

Նոյն նամակագիրը կը խօսի նաև տեղւոյն մէկ քահանային վրայ, զոր կ'ամբաստանէ օրինազանցութեամբ։ Այս խնդրով ալ ան կ'ուզէ որ Պատրիարքարանը զբաղի, և լրագրի միջոցով ալ անոր ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ առանց խորհելու որ Իակէչէքի բերնակիչներուն կ'կրնայ այդպիսի խնդիրներով զբաղիլ։ Մեր Սահմանադրութիւնը ապահովագրոնացման սկզբունքին վրայ հիմնուած է։ Ամէն քաղաք իր գործն ինքը նայելու է առանց կեդրոնը անոր մէջ խառնելու։ Մր մէկին հանի վերջապէս Պատրիարքարանը։ Ճիշդ այս անկարելիութիւնը նկատի ունենալով է որ Հայոց Սահմանադրութեան հիմնադիրները դրած են ազակեդրոնացման սկզբունքը։

ԱՏԱՆԱՅԻ ՍԵՂԱՆԸ

Մառնուած՝ ձեծուած՝ բայց գոն ատուսիքը։

Պօքքօչիօ որ կ'ապրէր ԺԴ. դարու մէջ և էմիլ Զօլա որ կ'ապրէր անցեալ դարու մէջ, առաջինը՝ բուն Իտալացի, երկրորդը՝ միայն ծագմամբ Իտալացի, իրարու նմանող գրագէտները են, սա կողմանէ որ երկուքն ալ իրենց վէպերուն նիւթ առած են մարդկային ապականեալ բարքերը և զանոնք նկարագրած են վարպետի գրիչով։ Երկուքն ալ ամբաստանուած են իրր անբարոյական ոմանց կողմէ այդպիսի նիւթեր ընտրած ըլլալուն համար, և երկուքն ալ բիւրաւոր պաշտպաններ ունեցած են սա պատճառեմբ թէ այդ վկայագիրները մեզ ցոյց տուած են մարդկային քնութիւնն, այնպէս ինչպէս որ է, առանց քօղի, առանց չպարի, հետեւաբար անկեղծ են։ Վերջապէս, ինքզինքիս չհանդուրժելու չափ ապուշ ննալու չենք, կ'ըսեն այս վերջինները։ Իր մէկ վէպին մէջ, Պօքքաչիօ կը նկարագրէ ամուսնի մը կնանքը, այնպիսի ամուսնի մը որ իր անհետաքրքրութեամբ կնոջմէն կը մտանուի, որ իր կնոջ սիրահարին կը զանակոծուի, և որ կը չարունակէ ապրիլ ուրախ և գոհ։

Cocu, battu et content.

Պօքքաչիօ իր այս պատմութեան ամէն մէկ տողին՝ ոչ միայն ծիծաղ այլ նորին զգուանք կը բերէ ընթերցողին չրթներուն վրայ, որ, սակայն, վերջ ի վերջոյ կը մղուի քիչ մը քննութենէ անցնիլ այս հերոս–ամուսնին պարագան։ Ընթերցողն ինքն իրեն կ'ըսէ.

«Կը ծիծաղիմ կոր սա մարդուն վրայ, բայց արդիօք իրաւունք ունի՞մ։ Կնոջ անհետաքրքրութիւնը չանցնի՞ մը չէ, այո, բայց վերջապէս կնոջ աբարքն է ոչ թէ ամուսնինը։ Այս դէպքը կրնայ ծիծաղելի ընել ամուսին մը, բայց ոչ զզուելի։ Ուրկից է ուրենն որ զզուանք կ'զգամ իր մասին։

Այս ամուսինը իր կնոջ սիրահարէն ծնուած է։ Այս ծիծը որ իր արարքը չէ, զինքը ծաղրելի կընէ այս, բայց ո՛չ զզուելի։ Ուրկից է ուրենն որ զզուանք կզգամ իր մասին։ Բայց եթէ մասնուած ըլլալն իր անձնական արարքը չէ, իր դանակոծած ըլլալն ալ իր անձնական գործը չէ, գոհ եւ ուրախ ըլլալ իր անձնական արարքն է, ահա հոս է զզուանքը»։

Մեր Ատանայցիները ակնարկեցան— ասիկա զիրենք զզուելի չընէր։ կոտրուեցան— ասիկա ալ զիրենք զզուելի չընէր։ Երբոր գոհ մնան, ինչպէս Պօքքաչիօ վէպին ամուսինը, այն ատեն զզուելի կը դառնան, որովհետեւ գոհ մնալը իրենց արարքն է միայն։ Ատանայցիներուն պէս ալ ամէողջ Հայ Ազգը։ Եթէ չենք ուզեր Պօքքաչիօյի նկարագրած ամուսինին նկարագիրով հայ զաղթականներ հասցնել, գնահատենք գոհ եւ երեւալու ամօթէն զերծ մնալ։

ՀԱՅ ՄԷՊՈՒՍ ՄԸ
ՊԱՏՒՈՒՈՅ ԱՒՈՅԵԱՆ

Տէր խմբագիր,

Հասութառու մը որ գիւղը քաշուած՝ իր ժամանակը կ'անցնէ ածուներուն ու հաւնոցը խնամելով ու լրագիր կարդալով, կարծեմ իրաւունք ունի երբեմն պարկեշտ քաղաքացի մը նկատուելու։ Եւ կրնք ըսեմ որ այդ հասութառուն միանգամայն նախկին Ազգ. երեսփոխան, թաղական և հոգաբարձու եղած է ու երբեմն ալ բաներ մը մրտած է իր երիտասարդութեան ժամանակ թերթերուն մէջ, անշուշտ կ'ընդունիք որ պարկեշտ քաղաքացին նաև ազգային վաղեմի գործիչ մըն է։

Արդ, խմբագիր տէր, իմ այս երկու դոյզն տպաւորներուս յենլով, կը փափաքիմ մէկ քանի նկատողութիւններ ընել օրուան ընթերցուհիներուս տպաւորութեան տակ և ապա դառնալ իմ հաւերուս և ածուներուս։

Եթէ կ'ուզէք համարկեք զիս գիւղացի մուկ մը որ քաղաքացի մուկերուն գործին կը խառնուի, բայց միտք բերէ՛ք որ առակին մէջ գիւղացի մկան կողմն է առաւելութիւնը։

Առջի օր թերթերը տչքէ անցնելով կարդացի Վարդգես էֆ.ի լրագրի՝ Մեսրոպեան Ժողովին մէկ, ընդգէմ ծերակուտական Երիկամոս էֆ.ի որ քհեպիչեսիկոպիճ նախատական բացատրութիւնը գործածած էր Մեսրոպեան Ժողովին մէկ արարքին համար։

Ինչպէս, եթէ չեմ մոռցած, կը յիշէք անշուշտ։ Մեսրոպեան Ժողովը դիմում ըրած էր Ծերակոյտին և խնդրած էր որ փութով իրեն վերադարձնուի Սահմանադրութեան վերաքննութեան ծրագիրը որ քննութեան համար հոն ղրկուած էր։ Այդ պահանջքին առթիւ էր ատա որ Երիկամոս էֆ. քհեպիչեսիկոպիճ բառը կը գործածէր, գուցէ թրքերէն լաւ չգիտնալուն համար։

Մեսրոպեները չատ կարեւորութիւն չէին տուած այդ նախատինքին և միջադէպը անհնար պիտի անցնէր, եթէ մեր կարծիքս մեսրոպ հոն չըլար։

Վարդգէս էֆ. իր լուր այդ նախատինքին վրայ կը ցատքէ նստած տեղէն, Միւռեան ոը Պէրբերեանքի պէս կ'ելլայ կը փրփրի, սուրը փնտռելու ձեւ մը կ'ընէ ու ժամացոյցին չղճան ձեռքը կուգայ, կը բղոքէ, կը պոռայ, կը պահանջէ որ այդ արարը սրբուի Մեսրոպեան Ժողովին հրեշէն, որ եորկիսիա էֆ. եաս առնէ իր լօսքը. որ ժողովին պատիւը վերահաստատուի, որ սանկ ըլլայ, որ նանկ ըլլայ։ Ամմուկ, ժիտր, իրարանցում։

Արդի՞նք. զէռօ։

—Այդ նախատինքին միակ պատասխանը լռութիւնն է, կը վճռէ Իսմայիլ Հագգը պէյ, մինչ նախագահ Անմէտ Րիզա պէյ միջադէպը փակուած կը հաստարի քանի որ Մերսիկոյը ցաւ յայտնած է Երկիամոսի լօսքերուն համար և Ժողովը կ'անցնի յաւելուածական վարկերու վիճաբանութեան։

Այսպէս ուրեմն Վարդգէս էֆ.ի գեղեցիկ ընդսատումը, աղնիւ սրտմտութիւնը, ապտեական պատուախնդրութիւնը, կարելարան սասերն ու գայթակղտ բացագարձութիւնները օճառի պղպջակներու պէս կը ցնդին, առանց հետք մը ձգելու։

Ու կը մտածեմ,—Մեզք չէ՞ր կորովի և ոյժի այս անօգուտ վատնումը, ինչո՞ւ այդ բորոտըն պերճախօսութեան նուռան չգործածուեր լաւագոյն և արդարագոյն դատի մը ի նպաստ, ինչո՞ւ այդ չանթերը չարձակուէին անցած տարի, նոյն այդ Մեսրոպ. Ժողովին մէջ, Ատանայի անլուր կոտորածներուն առթիւ։

Մեր հայ մեսրոպները արդէն չատ լռակաց, չատ նահ, չատ անչան վիճակ մը ունին Օսմ. Կարդրարանին մէջ և հազիւ երբեմն գոյութեան տարտամ նշաններ ցոյց կուտան։ Այս պայմաններուն տակ երբ յանկարծ անսպասելի աւետ մը գիրենք կը վառէ, պէտք չէ որ զայն անօգուտ տեղը չռայլեն։

«Ձեռնադրութեան դէմ վառօդը վատնելու չէ» կ'ըսէ ֆրանսական առածը, մանաւանդ երբ մեր հայ մեսրոպներուն պէս այնքան անբաւականօրէն սպառազինուած է մարդ։

Այս մասին թո՛ղ օրինակ առնեն Գեղամ էֆէնտիները որ ամէն անգամ Հայ ժողովուրդին վերաբերող կենսական խնդրի մը առթիւ կը խօսի և կը յաջողի դրական օգուտ մը յառաջ բերել։

Վերջին նիստերէն մէկուն մէջ Մուշի հայ մեսրոսը իր ընդհատումներով յաջողած էր եւմտական նախարար ճաւիտ պէյի յայտարարել տալ թէ կառավարութեան կողմէ բաշխուելիք դրամական նպաստներէն պիտի օգտուին նաև գաղթական կարօտ հայերը։ Սակէ առաջ ալ Գեղամ էֆ. ամէն անգամ որ առիթը ներկայացած է, իր գաւառին չարերը պաշպանած է անխոնջ կերպով և իր կարողութեան չափովը։

Ահաւասիկ հեռուէն դիտող գեղացիի մը ապատորութիւնները զորս պարագ համարեցի գրի առնել և ձեզի յղել, յուսալով որ անոնց հրատարակութիւնը գուցէ անօգուտ չըլլայ Վարդգէս էֆ.ի վերջին պերճախօսութիւնը պէս։

Մնամ ձեզդ
ԱՆՅՈՐԴ

ԳԱԼՒՈՒԻ ԿԵԱՆՔԸ

ԷՆԿԻՒՐԻԻ, 22 յունվ.

*Տեղւոյս առաջնորդը Տ. Բարգէն Ծ. վրդ. Դանիմ. 25էն ի վեր կը բացակայի տեղէս թեմական այցելութեան պատճառաւ։ Ս. Ծննդեան ճօնը անցուց Գրշէհրի մէջ, ուր կը մնայ մինչ տարի։ Իր թեմական այս այցելութենէն ո՛րքան արդիւնաւորուած կամ օգտուած են Գալացիզլը, Տէնէքմաճէնի և Գալայճըզլը, Տէնէքմաճէնի և Գալայճըզլը, Տէնէքմաճէնի և Գալայճը

զայն հրաժարեցնել ո՛ւ և է պատճառով մը: Սակայն երբ ուսուցիչ մը կրցած է իր միայոթիւնը ապահովել փչող հանի աղայական հովին դէմ, որ ամէն տարի ջրջնանին դիտէ քշել ուսուցիչներու ժամրզնական խումբեր, տարին մէջտեղ հրաժարեցուցուելու վտանգին դէմ ինքզինք ապահոված կրնար սեպուիլ: ապացոյց՝ մահկապարտիզպանուհի մը վերոյիչեալ պայմաններու տակ հրաժարելը: Մրցումի չրջանի մը սկիզբը կը զրանուինք հիմա: Ապարէզը մեր առջեւն է ու մեզի հետ ուրիշ աւելի կամ նրուազ պտրաստուած տարրեր ի՛ւրենց հոն՝ առաջնութեան պակը խլելու համար: Սակայն ո՛րքան ատեն որ հանի աղայական մեքոյնայ չունկերը չմաքրուին մեր դպրոցական մթնոլորտներէ, յուսալի ապագայ մը սպասել աւելորդ ինակ է մեզի համար, որ ամենէն աւելի պէտք ունինք յառաջդիմելու, որպես զի կարենանք մեր գոյութիւնը զգալի ու աներաժեշտ ընել հասարակայ այս հայրենիքին մէջ:

Ինչպէ՛ս ուրեմն մեր ուսուցիչներուն, խնայած պիտի բլլանք նաև կրթուած սերունդը, հանի աղայական քամահամիւնիներուն վերջ տանք, բարեացուցած պիտի բլլանք մեր գեղրդական յարկերը: Տղաներու մասւար կրթութիւնը յանձնենք լաւ ուսուցիչներու, ու անկէ ետք թոյլ չտանք որ չորի մը կամ ազդեցիկ աղայի մը անիրաւ ձեռքը քանդէ անոր բարձրացած մասւար չէնքը՝ մանուկներու հոգիին մէջ: բաւակա՛ն է որչափ խոր ապատեղինք այդ հանի աղաներէն, որոնք սունկերու պէս փակած կրթական ծառերն, ապատեղին անոր կենսական հիւթը, մեր ազգային գործերէն դո՛ւրս բոլոր այդ վանդալոր մակարոյծները, բոլոր այդ քամահարչքի հերոսները:

Յ. Պոլ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԴԱՐՁՈՒՆԵՈՒԹԻՒՆԸ
ՊԱՐԱԳՎԱՅԱՏԱՆԻ ՄԷՋ

Գերմանիոյ ձեռնարկութիւնը Պարագուայի մէջ պանքա մը հաստատելու մասին, չորը լսինք: Հիմա ձեռնարկած է աւելի զօրաւոր գործերու՝ այսինքն կրթական հաստատութիւններ հիմնելու: Թէհրանի մէջ Գերմանները արդէն կառուցած են հոյակապ ուսումնարան մը, ուր բացառապէս պարսիկ աշակերտներ կ'ընդունուին մեծ թիւով: Հոն կ'աւանդուին, գերմանական միջնակարգ ուսումնարանի ծրագրով, ուսումնական առարկաներէ զատ, պարակերէն ու արաբերէն և իրենց օտար լեզուս միայն գերմաներէն: Վերջերս նոյն հաստատութիւնը կը յաջախեն չորս հարիւրէ աւելի պարսիկ աշակերտ: Մէկ քանի տարիէ ի վեր նախ Սալմատի և յետոյ Հոյի մէջ հաստատուած է գերման որքանոցը, օրուն կիսը կայ արհեստանոց՝ հիւանդութեան ու կոչկակարութեան: Այդ առթիւ զարդի և կարասիքի առարկաներ կը ներուին Գերմանիայէն և կը վաճառուին: Վերջերս Դաւրէժի մէջ Բանիմ աղայի ուընկերներուն հիմնած մանածի գործարանին կից Գերմանները հակայ գործարան մը կառուցին հինգ բաժանումներով. Ա. Ալիւրի չազացք, Բ. Եղիւերներէ պատրաստուզ կոճակի գործարան, Գ. կառք և զանազան սայլեր չինելու արհեստանոց, Դ. երկրագործական և գիւղատնտեսական գործիքներու պատրաստութեան աշխատանոց և Ե. Փականքներու և զանազան կղպանքներու գործարան: Իրենք վառելանիւթ կը գործածուի հանքածուխը: Այդ գործարանին հինգ բաժանումները չատ գործնական և երկրին պահանջումները գոհացնող արդիւնքներ կ'արտադրեն: Պարսկաստանի մէջ Գերմանացիներու նախաձեռնութեամբ հիմնուած բոլոր հաստատութիւնները, կրթական և այլն, նպատակ կը ստանան գերման կառավարութիւնէն: Ինչ կը մտածէ բնիկ ժողովուրդը. ինչ կ'ըսեն հայ տարրը և հայ մեծ ու փոքր վաճառականները: Մինչ կը խորհին իրենց քունէն արթնցող, մեծ եռանդով մանել ասպարէզ և ապագային համար ձեռք բերել բարեկեցիկ վիճակ մը, քանի որ դեռ պիրնք չէ կլած Գերմանացիներու հեղեղը:

Քաղաքական

ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐեՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Լոնտոնի թերթերուն հաղորդուած զեկոյց մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ օսմանեան կառավարութեան պաշտօնական հայեացքներու մասին:

Թրքական կառավարութիւնը, պաշտպան պետութիւններու ուղղած իր վերջին յանուագրերն սէջ, զգացնել կուտայ մանաւորապէս թէ Բ. Դուռը չատ յանդարգիւռ բան մը պիտի նկատէ կրնատայն երեսփոխանիներու յանկատն Սահմանադիր Ազգային ժողովին մասնակցիլը և իրաւամբ այդպիսի իրողութիւն մը պատերազմի պատճառ պիտի նըկատուի:

Այս չարթնու Թուրքիոյ դեսպանը Բ. Դռան այդ լուրերին մասին ունեցած տեսութիւնները յանուցած է Անգլիոյ և արտաքին գործերու պաշտօնատունն ալ վատահացուցած է դեսպանը որ անգլիական կառավարութիւնը-կատարելապէս կ'ըմբռնէ կացութիւնը:

Բաց ասի կը յանուագրէ թէ կրնաէի պաշտպան պետութիւնները միաձայնութեամբ որոշած են թոյլ չտալ որ կրեսացի երեսփոխանիներու Սթէֆնք զբրկելու նման գրգռիչ արարք մը տեղի ունենայ:

Հակառակ պարագային պաշտպան պետութիւնները ազդու միջոցներ ձեռք առած են:

—Ուրիշ կէս պաշտօնական զեկոյց մը աւելի հանդարտեցուցիչ լեզու մը կը գործածէ:

Սթէֆնքէն եկած լուրերը ապահովիչ են: Պատերազմի պատրաստութեան զրոյցները կը հերքուին Սթէֆնքի, Կ. Պոլսոյ և Սոֆիայի մէջ:

Թուրք լուատիզակ չրջանակները լացարձակապէս կը յայտարարեն թէ սուտ է որ Թուրքիա Ծունսատանի կամ Պուլկարիոյ դէմ կը զինուի: Զօրաքաշունդներու չարժումները պարզապէս ռոլորական ժամանակի ռազմափորձեր են և ո՛չ ոքի կը սպառնան:

Այսուհանդերձ Թրքական բանակը պատրաստ է ամէն պատահականութեան հանդէպ, բայց ի նկատ առնելով պաշտպան պետութիւններու ընթացքը և այն հաւասքը թէ յոյն կառավարութիւնը չփափաքիր Կրետացի երեսփոխանիներու Սթէֆնք զրկուիլը, սա համոզումը կը տիրէ թէ տեղի չկայ վախնալու որ Թուրքիոյ վերապետական իրաւունքները վտանգուին:

—Թանի Լոնտոնի թղթակիցը հետեւեալը կը հեռագրէ:

Լոնտոնի մէջ չատ հանդարտութեամբ կը դիտեն յոյնութիւնը տագնապը: Դիւանագիտական չրջանակներու մէջ կը հաւատան թէ պատճառ մը չի կայ որ Թուրքերը պատերազմ ընեն: 1863ի սահմանադիր ժողովը օսար երկիր գրաւուզ յոյն հպատակներ ունէր իր մէջը, բայց ո՛չ օսարատեսակ յոյներ, ուստի պատճառ մը չի կայ որ այս անգամ կրնատայիները կանչուին, քանի որ տակաւին յունական հպատակ չեն: Բայց ասի այդ սահմանադիր ժողովը արդէն տարուն վերջերը պիտի գումարուի և Պ. Տրանուիմին ալ որ նախապէս գնահատուած էր իրերու արտաքին գործերու նախարար, հոս ճշմարիտ վտանգութիւն մը կը ներչնչէ. իր վրայ յոյս կը դնեն անօգուտ կռիւի մը տեղի չտալու համար:

Լոնտոն հասած լուրերը կը հաստատեն այս տեսութիւնները: Թէրթերը կը ծանուցանեն Թրքաստ, կառավարութեան կողմէ պետութեանց ուղղուած ծանուցագիր մը, սակայն անգլիական կառավարութիւնը այդպիսի ծանուցագիր մը չէ ընդունած: Ուրիշ թերի հեռագիր մը կը հաւատաչ թէ անգլիական նաւատորմիղ մը Մալթայէն մեկնած է դէպի Բիրէ. այդ նաւերը սակայն Բաղրաս կ'երթան, մարզանքներու համար, ինչպէս ամէն տարի: Հոս նոյնպէս չատ կարեւորութիւն չընծայուիր Թեատրոյ մէջ Թրքական զինուորական պատրաստութեանց: Նոյն իսկ Մանչեստրոյ 125,000 րէսիֆներու զէնքի տակ կոչուիլը վրդովեցուցիչ չի համարուիր:

Միայն Տէյլի Թելեկրաֆ Թերթը յուզուած կ'երեւայ և իրեն կ'երեւայ թէ Թուրքիա չատ գրգռուած է և թէ Ծունսատան բաւական յիմար պիտի բլլայ թոյլ տալու համար որ Կրետացի երեսփոխանիներ մասնակցին Սահմանադիր Ժողովին: Տէյլի Թելեկրաֆ կ'ըսէ թէ պաշտպան պետութիւնները հարկ է որ իրենց գրաւիչ բանակները ղրկեն Կրետէ: Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ տագնապը հեռացուցուած է մինչեւ 11 ամիս:

Նայի Ֆրայէ Բրեսի հաւատարի ազբիւրէ կ'իմանայ թէ մինչեւ հիմա ո և է գիմում չէ եղած Կրեսէի պաշտպան պետութիւններու կողմէ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ ներկայացուցիչներու որպես զի անոնք ալ մասնակցին Կրետէի նկատմամբ եղած բանակցութիւններուն: Գերմանիա և Աւստրիա ինչ որ օգտակար է պիտի ընէ խաղաղութեան պահպանման համար, բայց ո և է պատճառ չունին աւելի ներգործական մասնակցութիւն մը ունենալու պաշտպան պետութիւններու Կրետէի մասին ըսնած քաղաքականութեան մէջ:

Աւստրիական կէս պաշտօնական Ֆրեմտենպլաթ Թերթը չուզեր մատանջուիլ. ըստ իրեն հաղորդուած տեղեկութեանց, Սահմանադիր Ժողով մը գումարելու մասին Եորկիոս Թագաւորին առած որոշումը կարծուածէն նըւազ վրդովեցուցիչ լուր մըն է:

Ներիհն Լուրեր
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.— Ֆրանսայի դեսպանը երէկ եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին հետ տեսակցելով Թունուսի սահմանագլուխի խնդրոյն նկատմամբ Օսմ. կառավարութեան հաւար նպատաւոր յայտարարութիւններ ըրաւ:

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդին ըոլոր ճիւղերուն լիագումար նիստին մէջ, երէկ, չարունակուեցաւ անչարժ կալուածներու կանոնագրին քննութիւնը: Ներկայ էր նաև Տէքիմէրիանէի վերաստեղչը:

ՊՆԱՃԻԱԿԱՆ արտասովոր պատուիրակութիւնը, պելճիական դեսպանին և արարողապետներու առաջնորդութեամբ, երէկ հանդիսական թափօրով Տոլմա Պաղչէի պալատը գացին, ուր ընդունուեցան առաջին սենեկապետին, քարտուղարին ու թիկնապահին և զօրախումբի մը կողմէ: Նուագածուներու խումբը կը նուագէր: Պատուիրակութիւնը ներկայացաւ Սուլթանին և մատոյց Պելճիքայի Ալպէր Ա. Թագաւորին մէկ նամակը, որով իր գահակալութիւնը կը ծանուցանէր: Պատուիրակութեան պետը ճառ մը արտասանելով խօսեցաւ երկու երկիրներու բարեկամական յարաբերութեանց վրայ: Սուլթանը փոխադարձաբար պատասխանեց մեծարանքներ ընելով: Ետոյ Պելճիքայի դեսպանը մատոյց իր յանձնարարագիրները: Արտաքին գործոց նախարար Րիֆաթ փաշա թարգմանի պաշտօն կը վարէր և պալատական նուագածուներու խումբը կը նուագէր:

ՆՈՐ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ ԹՈՒՐՔԻՊՈՒԿԱՐ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԻՆ ՎՐԱՑ.— Սելանիկէն չարաթ օրուան թուականով Բ. Դրան ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ նորէն ընդհարում մը տեղի ունեցեր է Թուրքեւպուլկար սահմանագլուխին վրայ հետեւեալ պարագաներու մէջ.— Պալքարի զինուորական կայարանին մէջ երկու կողմէն չբրջան պահակախումբեր պտտելու միջոցին, պուլկար զինուորները երկու անդամ ղէնք պարպեր են օսմ. պահակ զինուորին վրայ: Օսմ. կայանը տեղեկութիւն հաղորդելով, տասնապետ մը ներկայացեր է, սակայն պուլկար զինուորները անոր վրայ ալ կրակ բերր են: Տասնապետը փոխադարձաբար պատասխանելով պուլկար զինուորները նորէն երկու անդամ կրակ բերր ու փախեր են: Այդ ընդհարումներուն ատեն երկու կողմէն ոչ ոք վիրաւորուած է: Կէտոնկեան գիւղէն երկու պուլկար զինուորներ օսմ. հողը փախեր և անձնատուր եղեր են: Զինուորական իշխանութիւնները քննութեան ձեռնարկած են:

—Էյերնէյ նահանգին Ագվիրան գիւղին մէջ, օրուն բնակչութիւնը Իսլամներէ ու Պուլկարներէ կը բաղկանայ, անցեալ օր երբ Պուլկարները կը պարէին, կռիւ մը ծագելով Իսլամ մը և երկու Պուլկարներ վիրաւորուեր են:

—Ձիները Մուսթաֆա Փաշային վեց հարիւր մեդր դեպի հիւսիսային արեւմուտք գտնուած Իւչ Թէբէ անուն տեղը, անցեալները, գիշեր ատեն, Պուլկարիայէն հովիւ մը օսմ. սահմանագըլուխը անցեր է: Օսմ. պահականոցէն երեք անգամ «կեսկ'ը» զօտացեր են, բայց հովիւը չէ անսացեր, որով օսմ. պահականոցէն կրակ ըսեր են. հովիւը վիրաւորուելով մեռեր է: Պուլկար կառավարութեան կողմէ ձայնակցութիւն մը ընելով, կ'ուզուի որ կառավարութեան և վերջինիս կալուածգութեան միջեւ գործակցութիւն մը առաջ գայ: Իգնատ նոյն իսկ աւելորդ կը համարի հերքել յոյն լրագրին այս լուրը զոր «գերտա մասալը» կը նկատէ:

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ նախարարութիւնը հրահանգ տուաւ Գ. զօրաբանակին հրամանատար Հասի փաշայի՝ չրջան զօրախումբեր կազմել՝ Բուժիլիի նահանգ մէջ հրօսախումբերը հալածելու համար:

ՕՍՄ. ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ.— Եւմասկան նախարարութիւնը տեղեկագիր մը պիտի ներկայացնէ Մէկպուսական Ժողովին, պարզելով այն հիմնական պատճառները որոնք անհրաժեշտ կ'ընծայեն նաւատորմին համար պահանջուած արտասովոր վարկը: Եւմասկան նախարարութիւնը, ըսելէ յետոյ թէ երկրին եւմասկան վիճակը հետզհետէ կը բարւոքի, պիտի պահանջէ Մէկպուսական Ժողովէն իր պարագը կատարել, տալով հարկ եղած վարկը՝ մարտանաւերու յատկացման համար:

ՉԻՆԻՒՈՐԱԿԱՆ ՍՊԱՆԵՐԸ.—Զինուորական Թէնիքաքին հետեւանքով «դաթօ»էն դուրս մնացած բոլոր սպաները, իրենց ատիճաններուն համաձայն, զանազան զօրաբանակներու մէջ պաշտօնի պիտի կոչուին մինչեւ մարտ: Հանգստեան կոչուածներուն ալ պիտի յայտարարեն «դաթօ»էն դուրս մնացած սպաները:

ՊՈՒԼԿԱՐԱՑ Էկզարքը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, մայիսի առաջին կէսին կ. Պոլիս պիտի վերադառնայ: Առողջական վիճակը դեռ լաւ չբլալով չի կրնար աշխատիլ: Բժիշկները բացարձակ հանգիստ կը յանձնարարեն: Էկզարքը ուրախութիւն յայտներ է օսմ. արդի Դաշինքին արամադրութեան համար՝ պուլկար Սինոդը կ. Պոլսոյ մէջ գումարուիլու մասին, վասն զի իր միակ բաղձանքն էր կ. Պոլսոյ մէջ նստելով պուլկար Էկզարքարանին Սինոդը:

ԻՏԱԼԻՈՅ կառավարութիւնը պաշտօնապէս հաստատեցաւ Բնազիմ պէյի անուանմանը՝ իբրեւ օսմ. դեսպան Հռոմի: Բնազիմ պէյ մտերիմ Հռոմ ուղեւորելով իր յանձնարարագիրներուն հետ Հադդը փաշայի հրաժեշտի դիրերն ալ պիտի ներկայացնէ Իտալիոյ Թագաւորին: Ուսչինկերի մէջ իրեւ օսմ. դեսպան Քեամիլ պէյի պիտի յաջորդէ Զիյա փաշա, որ երկրին իբրեւ օսմ. դեսպան պաշտօնավարած է Հռոմի և Բարիզի մէջ:

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ Խորհուրդը առջի օրուան նիստին մէջ պրաղեցաւ նաւատորմին ծրագրով, որ կը տարածուի մասնաւորապէս զինուորական նաւահանգիստներու մէջ: Որոշեց յատկացնել հարկ եղած գումարը՝ Սամսունի մէջ արբանեակ մը կառուցանելու մասին: Որոշեց երախտագիտութեան ուղերձ մը մատուցանել Սուլթանին՝ իր մէկ ամսոյ ռոճիկը օսմ. նաւատորմին ի նպատակ նուիրած բլալուն համար: Նաեւ խորհրդակցութիւններ կատարից հանդըստանան Թաչկիի մետաղի կանոնագրին, Տէրթիմի չրմոտութեանց մասնակցողներուն, աւազակապետ Զաքըրճալըի ու արբանեակներուն կողմէ սպանուած անձերու ընտանիքներուն տրուելիք դրամական նպաստներուն, Օրթաւ գաւառակին կարօտ երիրագործներուն ըլլալիք նպաստին, պետական չէնքերու ապահովագրութեան; Սերպիոյ հետ առժամեայ համաձայնութեան մը կնքման՝ մինչեւ որ ոճրագործները փոխադարձաբար յանձնելու նպատակով պայմանագրութիւն մը կնքուի, Մորտրդարանին յատկացուած ճէմիլէ իշխանուհիին ապարանքը գնելու և ուրիշ խնդիրներու մասին:

ՅՈՒՆԱՑ պատրիարքական տապնաը տակաւին չլուծուելուցաւ: Ծունական լրագիրները կ'ըսեն թէ մինչեւ հիմա համաձայնութեան յոյս մը չկայ Պարբարքին և սինոդականներուն միջեւ:

—Առջի օրը Կ. Պոլսոյ ամէն կողմերը յունարէն տետրակներ բաչխուելուցան, որոնք եռաբիժ Գ. Պարբարքին համար ներբողներ կը պարունակէին ոտանաւոր գրուած: Կը թուէին Պատրիարքին կողմէ ապգին մատուցուած ծառայութիւնները. կը զեկուցանէին թէ կղերականութիւնը ապատամբած է Պատրիարքին դէմ, կը հրաւիրէին ժողովուրդը որ ամէն կերպով Պարբարքը պաչտպանեն իր թչնամիներուն դէմ: Լա Թիւրքի կ'ըսէ թէ օրէնքը արգիլած բլլալով այդ կարգի հրատարակութիւններ, զինուորական առեանը քննութեան ձեռարկած է նոյն տետրակին հեղինակները երեւան հանելու համար:

—Տ. Եռաքիմ Պարբարքը, կիրակի առաւօտ, ձիերէն մայր եկեղեցին չլլար: Եկեղեցական արարողութիւնները ապարանչէ եռաքը, ժողովրդեան մեծաւոր բազմութիւն մը բակին մէջ հաւաքուելով, Թախանճանօք պահանջեց տեսնել Պարբարքը: Տ. Եռաքիմ Գ. պատգամը ելաւ և ժողովուրդը ողջունեց ըսելով «բարի լո՛յս, սիրելի քրիստոնեաներ»: Պարբարքը չնորհակալութիւն յայտնեց իր մասին ցոյց արուած զգացումներուն համար. ցաւ յայտնեց այն անհամաձայնութեան համար որ Եկեղեցին իր հիմակուան վիճակին հասցուցած էր: Ցաւեց թէ այդ առթիւ չնորհակալութիւն կը յայտներ կառավարութեան որ թէեւ առաջարկողներ եղան, սակայն օրէնքին արամադրութեան համաձայն, միջադէպին չմիջամտեց՝ կարգադրութիւնը ազգին թողնելով և միայն հետեւելով որպէսզի բարեկարգութիւնը չխանգարուի: Պարբարքը խօսքը վերջացուց ըսելով որ Պարբարքարանին երկու կազմական ժողովներուն գումարմանը և անոնց որոշմանը կը սպասէ:

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ հետ կնքուելիք առևտրական գաշնագիրը պատրաստելու համար Տէքիճէրճանէի վերատեսչութեան խորհրդական Մ. Բրանգիրդէ Առեւտրական նախարարութեան մէջ թուցուի Ալի պէյէ և Նիքօլաքի էֆ. էի բաղկացած մասնաւոր յանձնախումբը եմասկան նախարար ճավիտ պէյի նախագահութեամբ երէկ առաջին անգամ բլալով գումարուեցաւ, այսօր եւս պիտի գումարուի:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԻՒՆԻՃ ՓԱՇԱՅԻ ՄԱՀԸ.— կրթական նախկին նախարար Միւնիճ փաշա առջի առտուն էրզինջեանի իր բնակարանին մէջ մեռաւ ուղեղային տարեկան: Ցուղարկաւորութիւնը երէկ կատարուելով մարմինը ամփոփուեցաւ տեղւոյն գերեզմանատան մէջ: Միւնիճ փաշա օրդին էր Ա.յրթապտի իւլէմա Սէֆիա Ապտիւլհաքի էֆ.ին: Ծնած էր Ա.յրթապտի մէջ: Եգիպտոսի Գասրը Ալի վարժարանին և Ա.յրթապտի ու Դամասկոսի վարժարաններուն մէջ երկրորդական ուսում ստանալէ ետքը Պերլին երթալով տեղւոյն համալսարանը մաած էր: Հմուտ էր արաբերէնի, պարսկերէնի, անգլիերէնի, ֆրանսերէնի, գերմաներէնի և յունարէնի: Ունի զանազան հրատարակութիւններ: Բանարմէկ տարեկանին պետական ծառայութեան մէջ մանելով զանազան պաշտօններ վարած և կրթական նախարար եղած է Վէզիրեանի ատիճանով: Այսքան հմուտ անձ մը ընկերատար Ապտ-Իւլ-Համիտի գործին չէր գար, որով Միւնիճ փաշա վերջին օրերուն հարկադրուած էր իր բնակարանէն բնաւ դուրս չելլելու:

ՄԱՔԲՐԻԳԻՒՂի մասին ձերբակալուած անձերուն համար գերման հիւսպատասխանը հաստատեց թէ կանոնաւոր անցագիր ունին և թէ Գերմանիայէն հետեւած են աշխատութիւն գտնելու համար: Նախապէս կարծուեցաւ թէ ատոնք Պուլկարիայէն եկող անիշխանականներ են:

ՈՍԿեՂՋԻՒՐի չղեհնաւերու պատասխատու ձէմիլէ իշխանուհիին, որդւոյն Մէհմէտ ձէմալէէտտինի պէյի և օսմ. դրամատէրներուն միջեւ, առջի իրիկունը, խառնակութիւն մը կեղրոնական ուսում ստանալէ ետքը Պերլին երթալով տեղւոյն համալսարանը մաած էր: Հմուտ էր արաբերէնի, պարսկերէնի, անգլիերէնի, ֆրանսերէնի, գերմաներէնի և յունարէնի: Ունի զանազան հրատարակութիւններ: Բանարմէկ տարեկանին պետական ծառայութեան մէջ մանելով զանազան պաշտօններ վարած և կրթական նախարար եղած է Վէզիրեանի ատիճանով: Այսքան հմուտ անձ մը ընկերատար Ապտ-Իւլ-Համիտի գործին չէր գար, որով Միւնիճ փաշա վերջին օրերուն հարկադրուած էր իր բնակարանէն բնաւ դուրս չելլելու:

ՄԱՔԲՐԻԳԻՒՂի մասին ձերբակալուած անձերուն համար գերման հիւսպատասխանը հաստատեց թէ կանոնաւոր անցագիր ունին և թէ Գերմանիայէն հետեւած են աշխատութիւն գտնելու համար: Նախապէս կարծուեցաւ թէ ատոնք Պուլկարիայէն եկող անիշխանականներ են:

ՈՍԿեՂՋԻՒՐի չղեհնաւերու պատասխատու ձէմիլէ իշխանուհիին, որդւոյն Մէհմէտ ձէմալէէտտինի պէյի և օսմ. դրամատէրներուն միջեւ, առջի իրիկունը, խառնակութիւն մը ընկերատար Ապտ-Իւլ-Համիտի գործին չէր գար, որով Միւնիճ փաշա վերջին օրերուն հարկադրուած էր իր բնակարանէն բնաւ դուրս չելլելու:

ՄԱՔԲՐԻԳԻՒՂի մասին ձերբակալուած անձերուն համար գերման հիւսպատասխանը հաստատեց թէ կանոնաւոր անցագիր ունին և թէ Գերմանիայէն հետեւած են աշխատութիւն գտնելու համար: Նախապէս կարծուեցաւ թէ ատոնք Պուլկարիայէն եկող անիշխանականներ են:

ՈՍԿեՂՋԻՒՐի չղեհնաւերու պատասխատու ձէմիլէ իշխանուհիին, որդւոյն Մէհմէտ ձէմալէէտտինի պէյի և օսմ. դրամատէրներուն միջեւ, առջի իրիկունը, խառնակութիւն մը

ՁԱՓԱՒՈՐ Ա.ՋԱ.ՏԱԿԱՆ կուսակցութիւնը, կ'ըսէ յունարէն Թարոս լրագիրը, որոշեր է կարգ մը հարցապնդումներ ընել Հագգը փաչայի Դահլիճին յարգարման նկատմամբ:

ՖԻՄԱԼԻՏՏԻՆ ՊԼՅԻ ԴԱ.ՏԸ.—Ֆիմալէտտին պէյ, տպերագիր մը տալով դատական նախարարութեան, բողոքեց Շերիի վճռագրիրներուն գործադիր պաշտօնեայ Խուլուսի էֆ.ի դէմ, ըսելով որ Նահիճ իշխանուհիին քով ունեցած գաւակը իրեն յանձնուելու մասին արբուած վճռագիրը չէ գործադրած: Նախարարութիւնը խնդրոյն նկատմամբ իսկոյն տեղեկութիւն ուղեց նոյն պաշտօնեայէն:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ դեսպանը վաղը երիկուն սեղան մը պիտի տայ ի պատիւ նախարարներուն: Մէպուսներէ և պատկանիներէ ոմանք ալ ներկայ պիտի գտնուին:

Կ. ՊՈԼՍՈՅ զինուորագրութեան գլուխը կը ծանուցանէ թէ զինուորագրութեան ժողովներու գումարումը մինչեւ յառաջիկայ հինգշաբթի պիտի չարունակէ լսելու տարիքի սրբագրութիւնն, բնակավայրի փոխադրութեան և ամուսնութեան մասին եղած դիմումները: Այդ պայմանաժամէն ետքը եղած դիմումները անլսելի պիտի մնան:

ՎԱՃԱՌԱԳ ՈՃԻՐ ՄԸ.— Հայաբոփայի մէջ Ա.ձը Պատէմի մօտերը Դուբուչէմէ անուն տեղը Պէլիք Թարլայի մէջ մարդ մը գտնուելուցաւ սպաննուած: Ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով տեսաւ թէ հասոլ գործիքով մը գլխուրէն վարի մասը: Հասատուեցաւ թէ Խարիւնէլի Քիւրտ Համսի անուն մարդ մըն է, երեսուն տարեկանի չափ, երբեմն հասաքիչ ընտանի անասնոց տուրքին: Պոլսոյ Գապա Սաքալ Թաղը կը բնակէր: Ոճրին նկատմամբ կատարուած քննութիւններով երեւան հլաւ որ Համսի, քանի մը օր առաջ, երեք ընկերներով հասն տեղը գացած էր զուարճութեան համար: Կը կարծուի թէ այդ միջոցին սպաննուած է: Ոճրին չարժառիթն է տղու մը պատիւն բռնաբարութիւնը: Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կը կատարէ հեղինակները գտնելու համար: Դիակը գտնուած տեղը կային արիւնոտ ծխախոտի բաչքեր մը, ծխուած ու նետուած սիկառէթներ և նոր չնուած սիկառէթ մը: Սպանեալին խակութիւնը հաստատուած է վրայէն եկած թուղթերէն:

ՕԹՕՄՕԲԻԼԻ ԱՐԿԱՆ.— Մաքսային պաչտօնեայ Ղազարոս էֆ. Թագուիմէն անցած առեն օթօմօպիլ մը, զոր Բօլ Մասօն անուն մարդ մը կը վարէր, զայն տապալեց: Ղազարոս էֆ. ոտքէն երեսէն ու մարմնոյն չատ մը տեղերէն վիրաւորուեցաւ:

ՀՐԴԵՀ.— Երէկ չամը եօթուկէսին Պոլսոյ Սիւլէյմանիէ թաղին մէջ Սագըզի նախորդ կառավարիչ ձէմիլ փաչայի տունէն հրդեհ ծագելով այրեցաւ:

ՊՈԼՍՈՅ չրջանկրաց դատարին անօրէնութեան զրկուած որոշումագրի մը համաձայն, ասկէ վերջ թաղային չրջանկրաց խումբերը պարտաւոր պիտի բլան կարգ մը օրինական պայմաններ լրացնել, Պոլսոյ կողմի չրջանկրիները Բերա չպիտի կրնան անցնիլ հրդեհի համար և փոխադարձաբար նոյնպէս վասիրերի հրդեհներուն համար ալ որոշ չրջաններու չրջանկիրը խումբերը միայն պիտի կրնան երթալ:

ԳԱ.ՒԱ.ՌԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՒՄԷՆԷՆ առնուած պաչտօնական լուրերու նայելով Պէնթիչ ցեղը կը չարունակէ ապատամբութիւնը, անոր տրուած իրատուներուն հակառակ: Զինուորներ զրկուած են այդ ցեղին դէմ: Զինուորները կատարելապէս յաղթող են: Միւս կողմէ կը ծանուցուի որ Հոլան ցեղին դէմ զրկուած զինուորները երկու ընդհարումներով բոլորովին պարտութեան մատներ են նոյն ցեղին մարդերը, որոնք հարկադրուեր են անձնատուր բլալ: Հոլան ցեղը երկար ատենէ ի վեր կ'ապստամբէր:

ՍԱՄՈՍ կղզիին քաղաքական երկու կուսակցութիւնները հաչտուեր են և մէչերնին կատարեալ համաձայնութիւն գոյացեր է: Իչխանը և կղզիին ժողովուրդը երկու չաբ գոհ մնացեր են այդ համաձայնութենէն, որ բարեկարգութեան ամբաղնդումը կ'ապահովէ:

—Բ. Դրան տեղեկութեանց դիւանը, Սամսոէն ստացուած տեղեկութեան մը համաձայն, կը հերքէ Բարիս լրագրին այն լուրը թէ կղզիին վերաքննիչ ատեանին անդամներէն Նիքոլի էֆ. մէկ քանի հարիւր հոգինոց հրսախումբ մը կազմելով լեռը ելած բլալ:

ՁԵՐՆՈՒՈՒԻՆ.—Սոֆիայէն կը հեռագրեն թէ հրսախումբի պետ Ձերնոլիէֆ, սրուն համար ասկէ առաջ զրոյց ելլաւ թէ մեռած է, վերջերս իր մարդոց հետ Տուպնիցա ժամաներ և ոստիկաններուն կողմէ ձերբակալուեր է: Կը կասկածուէր թէ Պուլկարիոյ մէջ հրսախումբ մը կազմելով Մակեդոնիա մէջ պիտի ասպատակէ:

ԷՏԻՐՆԷի նահանգին Ուզուն Քէօփրիւ գաւառակէն երեսուն հոգիէ աւելի մարդիկ ձերբակալուած էին՝ ամբաստանուելով որ Ցունաստանի մէջ կազմուած «Ասէլֆիա» անուն խռովարարական ընկերութեան հետ յարաբերութիւն ունին։ Ատոնք դատուելով ազատնան ալ անպարտ արձակուիր են։

ՊՐԻԼԻՒՊի մէջ օսմ. նաւատորմին համար կառուցուած հանգանակութենէն մինչեւ հիմա 20,750 ղրուշ ղրկուած է։ Պատրաստ գտնուած 18,000 ղրուշն ալ Թղթատարին յանձնուեր է։

ՏՐԱՊիԶՈՆԻՆ 30,000 ղրուշ պիտի ղրկուի նաւատորմին ի նպաստ։

ԽՈՐԲԵՐԴԷՆ 12,649 ղրուշ ղրկուած է նաւատորմին համար։

ԳՈՍՈՎԱՑԻ ղինուորական առանձը զանազան պայմանաժամերով աքսորի դատապարտած է Բրամ, Թրայքօ, Լազօ, Բեգոս, Վիչէ, Իլիա, Բաիս Միրչէ, Ունճը Պուճիչէ ու Տիմի Գարաեանիս անուն անձերը, որոնք Քէօրրիլի մէջ Պուլկարները դրգռած էին կատաւարութեան և Իսլամ ժողովուրդին դէմ. նաեւ Պուլկարներուն թելադրած էին Մահմուտ անուն մարդասպանը ոստիկան-ղինուորներուն ձեռքէն առնելու։ Ատոնք Կ. Պոլիս ղրկուած են Պրուսա աքսորուելու համար։

ՍԿՒՒԻՊի ղինուորական առանձը հինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտած է Բօր Սթոյչէն և երեք տարուան նոյն պատժոյն Տավիտ անուն անձը, որոնք հոթը-ուբ հոդինոց ուազակներու խումբ մը կազմելով զայն առաջնորդած էին Պազտատը Թասէի առնը մանելու և տանջանքով գողութիւն ընելու. նաեւ այդ անձին մահուանը պատճառ եղած էին։ Ատոնք Կ. Պոլիս ղրկուած են Թրայան մը ղրկուելու համար։

Նախազահը յայտարարեց դատարանին որոշումը, այն է. որվհետեւ վկաներուն ըսածներով և բժշկական տեղեկագիրներով հաստատուած է որ, Քէմալ բանի պատիւը քանդարած է Ամերիկացին, պատժական կանոնագրքին 198րդ. յօդուածին արամադրութիւնը կը հրաւիրէ իր վրայ, որ է առժամեայ թիւրապարտութեան դատապարտել զայն, որ մէկու մը պատիւը կը քանդարէ առանց անոր հաւանութեան, ինչպես նաեւ նոյն կանոնագրքին 200րդ յօդուածը որ պատիւի փրկանք կը հրամայէ եթէ քանդարարուողը կոյս աղջիկ է։ Ուստի իր ոստիկան ըլլալն ալ սաստկացուցիչ պարագայ ըլլալով՝ կը դատապարտուի 2 տարի քանտարկութեան։

ՀԱՆՐ. ԴՈՐՁՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Թանկիզ կը դրէ հետեւեալ ասոր նշանակալի յօդուածը։

«Մանաւանդ հանրօգուտ չինուածքներ սկսելու ժամանակը չատոնց եկած և անցնելու իսկ վրայ է։»

Այս ափսոսանքն է արդէն որ ամենուն կուրծքէն կ'ելլէ։ Թանկիզ ճշմարտութիւն մը սկսած է խօստովանիլ, որ ամենուն համար ծանօթ էր։

Ազգային Լուրեր

ՉԷՅԹՈՒՆԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՄԱՐԱՇ ՓԱՒԱԴԱՐՈՒԱԾ

Չէյթունէն Տ. Նշան քհնյ. յունվար 23 թուականաւ հետեւեալը կը հեռագրէ Սզդ. Պատրիարքարան. «Առաջնորդ Տ. Վաղարշակ Վրդ. Սրբազանի տեղւոյս կառավարութեան կողմէ Մարաշ վոխադրուեցաւ.»։

ԵԱՖԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

Եաֆայէն կը հեռագրեն Պատրիարքարան թէ տեղւոյն Հայոց վանքին տեսուչը, Սամուէլ Վրդ., որ քանի մը օր առաջ ձանկալ Տ. Դանիէլ Ծ. Վ.ը իբրեւ տեղապահ, ոստիկանութեան կողմէ քաշկռտուելով դուրս հանուած է վանքէն։

ԷՄՄԻՒՆԷՆԷն Պատրիարքարան հասած են Հայոց Հայրապետին 4 կոնդակները որոնցմէ առաջինով, տեղեակ ըլլալու որ Ս. Էջմիածնի «Արքեպիսկոպոսութեան» ասիճան կը շնորհէ Ա.Մեն. Ս. Պատրիարք Հօր, երկրորդով «Արքեպիսկոպոսութեան» ասիճան կը շնորհէ Պրուսայի Առաջնորդ Ծովհաննէս Եպիսկ. Աբգարեանին, իսկ երրորդով ու չորրորդով ալ Ա.Խնկոպոլսոյ Լանկախաչ՝ Պատ. Փոխանորդ Տ. Ղեւոնդ Ծ. Վրդ. Դուրեանի և Ռուսանիոյ Առաջնորդ Տ. Գրիգորիս Ծ. Վրդ. Պալաքեանի։

Ա.ՏԱՆՆԱՑի Շար գիւղի բնակիչներուն կողմէ տեղւոյն մուխթարը և հրեւելիները հետեւեալը հեռագրած են Սզդ. Պատրիարքարան. «Մեր հրկիզեալ առներուն համար մրսած 630 ոսկիէն 170 ոսկին պանքային նախապէս ունեցած պարագրներուս և դէպքի միջոցին յափշտակուած ոչխարներու տալքին համար վճարելու քանդակուած ըլլալով, մնացեալ գումարով հագիս հազ կրցած ենք չինուելիք տուներուն հիմերը կանգնել։ Զմեռ առին բացօթեայ մնացած ենք և մահուան վտանգի մէջ կը գտնուինք։»

Ա.ՏԱՆՆԱՑԷն Կէօքաէրելի Բալօ կը հեռագրէ Սզդ. Պատրիարքարան թէ առանց պատճառի ազգերի դատապարտուած է, ու իր մասին արուած վճիռն ալ կայս. Իրաւեղ առկալին չի վերջացած առաջքն առնուիլը կը խնդրէ։

ԽԱՐԲԵՐԴէն Ցունվար 23 թուականաւ տեղւոյն Ներսէսեան ընկերութեան անօրէն Սահակ Պարսամեան հետեւեալը կը հեռագրէ Սզդ. Պատրիարքարան. «Տեղւոյս նախորդ Առաջնորդ Խորսով Վրդ.ը իր պաշտօնավարութեան առնն ընկերութեանս 25,000 ղրուշ պահանջքը իւրացուցած և իր այդ պարքն ալ ինք իր ըերնով խոստովանած ըլլալով, այս մասին փութով արդարութեան գործադրուիլը կը խնդրենք։»

ԲԱՐԻԶի մէջ կիլիկիոյ օրքանման մասնախումբ մը կազմուած է հետեւեալ անձնաւորութիւններէն. Վաղարշ Թագուրեան, առնանպետ, Հրանտ Համամճեան, առնադպիր, Մանասէ Գալուստեան, գանձապետ, Յովհաննէս Սահակեան և Պ. Գաֆաֆեան անդամ։ Սոյն յանձնախումբը 5 կիլիկիցի որբերու մէկ ասրուան ծախքը ապահոված է։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆի պաշտօնէաներին երկէ Պատրիարքարանի մէջ գուարթում մը ունենալ և զբաղեցնալ մասնաւորապէս Տնտեսական Խորհուրդի կողմէ վերջերս պաշտօնէից վարձատրութեան համար ըրած կարգ մը քննութեան կարգադրութիւններու խնդրով և որոշեց այս մասին հարկ եղած դիմումներն ընել Սզդ. Վարչութեան։

ԲԵՐԱՑի Հայ Տիկնանց Մխիթարեան կոմմանէ Շնչուի քացուած որբանոց-արհաւանոցին ի նպաստ 3000 վիճակահանութեան տոմսեր հրապարակ հանուած են, տոմսի գինը 10 ղրուշ։ Այս տոմսերէն 1500ը սլտի չհին զանազան գեղեցիկ ձեռագործներ, արժեքաւոր ու այլեւայլ գեղեցիկ նիւթեր։

Վիճակահանութիւնը տեղի կ'ունենայ ընդ հովանաւորութեամբ Վահմ. Դարբինել էֆ. Նորատունկեանի, Բերայի Արհեստանոցի սրահներուն մէջ, փետրուար 25, 26, 27 և 28ին, ու այդ օրերուն համար մանաւանդ նուագներ և ներկայացումներ պլտի տարբերին իրենց ժամանց և ներհանները իրենց ձեռքով պիտի քաշեն վիճակահանութիւնը։

Բարեհաճ հասարակութիւնը անչուշտ ընդառաջելով պիտի համի քաշկռտելու այս գեղարդասիպետ բարեգործական ձեռնարկը որ նպատակ ունի խնամելու 60է աւելի Աստանացի որբուհիներ։

ԹԻՒՐԻՋԻՆ հետեւեալը կը գրեն Մշախի.— Տասը տարի առաջ երբ Գարսկասանի թղթատարական վարչութիւնը չանձնէին Պիւլիքթչիներուն, այս վերջինները մէկ տեղւոյս թղթատարական գործերուն բնաւ տեղեակ չէին բայց չերթիլ իրենց աչակցող և գործէն հմուտ Հայ Պաշտօնեաներու կրցան իրենց վարչական գործերուն կարգ ու ողղութիւն տալ։ Երեք տարի առաջ, երբ սկսուեցաւ Իթալի ազատագրական չարժումը, տահմանագրութեան և անոր ազատ ոգիին ու սկզբունքներուն նկատմամբ տարբեր հասկացողութիւն ունեցող մի չարք պարսիկներ չսկիսիտական ոգւով ազգորեան ձեռնամուխ եղան բրօբականտ մղելու թղթատարական վարչութեան մէջ պաշտօնավարող հին ու նոր Հայ պաշտօնատարներուս դէմ մասնաւորապէս և Պուլղիքացիներուս դէմ դիմաւորապէս, պահանջելով որ ատոնք վտարուին իրենց պաշտօններէն։ Երեք տարի անցան անկից ի վեր, պարսիկները չայզոզեցան իրենց ձեռնարկին մէջ, բայց անկից ի վեր ինչ անհանգստութիւններ ու վշտեր թղթատարական գործերու մէջ, այն ատոնց որ թղթատարութեան նախապար Սէրտար Մանսուրի հրամանու Քրանտացի Մ. Տէվիզը գրկուեցաւ իբրեւ ընդհանուր քննիչ Մ. Տէվիզ գալուն պէս տեղւոյս թղթատարի տեսուչ Պէշիրի Մէհմետը պաշտօնին ըրաւ անմիջապէս և ինք տեղը անցաւ։ Նախկին Հայ պաշտօնատարները դիմում ըրած են իրեն, վերստին պաշտօնի կոչուելու համար։ Ցաւալի է որ խոստանալով դառն փորձերէն և միանգամայն գնահատելով Հայ պաշտօնեաներու անձնուրաց գործունէութիւնը, պաշտօնի կը կոչեն չվինիզմի գոհ նոյն Հայ պաշտօնեաները իրենց վայել պատուով։

ՊՈԼՍՈՑ Սիւլէյմանիէ թաղին պէնեւորպարական յանձնաժողովէն Պատրիարքարանի կողմէ անդամ կարգուեցաւ Դումգարալի Տ. Գէորգ քհնյ. Պադալեանը։

ԿԻԼԻԿԻՈՑ ՈՐԲԵՐՈՒՆ համար Նիւեօրքի Կոչնակ չաթմաթներին քացած հանգանակութիւնը քաջալերական երեւոյթ մը կ'ընծայէ։ Ինչ ժամանակի մէջ ապահովուած է 25000 ոսկիէ գումար մը, 84 որքերու մէկ տարուան պէտքերուն համար և նուիրատուները խոստացած են չարունակել իրենց նպաստը չորս տարի։ Նպաստառուած որքերը պիտի խնամուին Մարաշի Անգլ. որբանոցին մէջ։

Ա.ՏԱՆՆԱՑի մէջ տրուած երեք հարիւր հոդինոց տեղը երկի ծանուցինք՝ կուսակալին կողմէ ուղղուած հեռագրի մը համաձայն։ Ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ կիլիկիոյ կաթողիկոսն ալ ներկայ էր այդ տեղացին և բացման կուսակալին աջ կողմը։

Ա.ՄԱՍԻՍԱՑԻՆ մեզ կը գրեն թէ այդ քաղաքի ժողովուրդն ալ սկսած է աչելի յառակ տեսնել այն հակառակութիւններուն մէջ որոնք ծագած են Կ. Պոլսոյ այլ և այլ թերթերու միջեւ և հասկնալ որն է ճշմարտութիւնը և որն է սուտը երբոր դէմ նետուած ամբաստանութեանց մէջ։ Ինչպես ամէն գաւառական քաղաք, Սմասիա ալ ունի իր յառակ կեանքը որ կազմուած է երբեմն այս երբեմն այն կամայութեան գործերովը։ Բանախօսութիւններ տեղի կ'ունենան, հաղարներով ունկնդիրներ ասկից և բանախօսութեանց համար եկեղեցին իսկ կ'ուզուի, զոր Թաղական Խորհուրդը կը մերժէ։ Կուսակցութիւն մը կը քարոզէ թէ միայն ինքն է օգտակար, ուրիշ մըն ալ այդ արժանիքը միայն իր վրայ կը տեսնէ, և այս ամէնը յառաչ կը բերուն վիճաբանութիւններ, քննադատութիւններ, յարձակումներ, պաշտպանողականներ։ Անտարակոյս, այս կացութիւնը իր բոլոր չարիքներովը հանդերձ հազար անգամ աւելի օգտակար է մարքի վարդապետման համար քան Համիտեան բռնապետութեան լռին և անխօսուն կեանքը։

*** Սմասիոյ մէջ անցեալ Օգոստոսէ ի վեր բացուած է «Քաջուսին» գեղարուեստական վարժարանը, օժանդակութեամբ Հայ Տիկնանց Բարեսիրական Միութեան։ Առ այժմ 75 աչակերտ ունի և ան հաստատութիւնը իսկապէս մեծ դեր կատարելու է հայ կեանքի մէջ և որը պարծանք մըն է մանաւանդապէս հայր Պ. Քաջունիի և ընդհանրապէս Հայ Տիկնանց Միութեան։

ՆՈՒԻՐ.— Ցեսու էֆ. Շամտանճեանի մահուան տաթիւ փոխան ծաղկեպատկի այրի Տիկնին էլպիս Գ. Ալաէմեանն մէկ օսմ. ոսկի տուած է մեզ Աստգիւղի որքանոցին ի նպաստ, զոր յանձնեցինք իր տեղը։

Ա.ԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.— Հոգաբարձութիւնս չնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ Պրուսայի Առաջն. փոխանորդ Տ. Վարդան Ծ. Վ. Գասպարեանի կողմէ Հիւանդանոցիս ղրկուած են 3 կողով ձիթապտուղ և 4 թիթեղ ձէթ, որոնք Կէմլէչիկի բարեսէր ազգայնոց հանդանակութեան արդիւնքն են։ (Կնիք)

ԱՆՆԵՐԵԼԻ ՄՈՌԱՑՈՒՄ ՄԸ

Պատասխանատու ծանուցում
Փոխանորդարանի Ազգ. Պատրիարքարանի

Օսմ. Սահմանադրութեան տարեդարձին անմիջապէս յաջորդող Ցունիս 11ի օրը կատարելի «Մեհեմոյ ոճրական յիշատակութիւն»՝ որ 1908ի Համառօտ Օրացոյցին ոկիզբը դրուած էր առանձին, Հիւանդանոցի թէ՛ Համառօտ և թէ՛ Ընդարձակ Օրացոյցներուն մէջ անուշադրութեամբ դրուած չըլլալն Սմիռն. Պատրիարք Սրբազան Հայրն ի նկատ առնելով՝ որում անկ է հարկ եղած հրամանը տուած է, որպէս զի յառաջիկայ տարւոյ Օրացոյցներուն մէջ առանց պանցառութեան և անհատին դրսի՛ Ս. եկեղեցւոյ մէջ հանդիսաւորապէս ոոնունելու համար, և Փոխանորդարանիս ալ ծանուցանել արդյ ազդարոյց ի գիտութիւն։ (Կնիք)

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ, 17/30 Ցունվ., 1910

Ի նպաստ քաղաքիս վարժարանին բռնակալ չահագործիչ ազգային փաձն 1908 Նոյ. 1—1909 Հոկտ. 31, միամեայ հաշուեկշիռն, որ 37,718 դահեկանի դուռ չան մը կը պարունակէ, առ ի քննութիւն Տնտեսական Խորհրդոյն մասուցած ըլլալով, ի տես ժողովրդեան դրուած էր, քանի և մէկ օր պայմանաժամու, դիտողութիւններն՝ եթէ կային՝ լսելու համար։

Ոմանց կողմանէ զանազան հարցումներ եղան և գրաւոր պատասխան ուղուեցան։ Խորհուրդս, ըստ օրինի, անպաշտօն անձանց գրաւորապէս պատասխանելու պարտաւոր չըլլալէ զատ, այդ հարցումներն, չինչակ հաշուոյն վերաբերեալ, բաղդի կամ դիտողութեան ո՛չ հանդամանք չունենալով հանդերձ, լուսաբանութեան համար, հրաւէր կարդաց, սակայն անպատասխանի մնաց։

Տնտեսական Խորհուրդը, իր քննութիւններն մանրակրկիտ կերպով յառաջ տանելով, սոյն արհեստական գործատուներն հաչիւներու վրայ ալ ճիշդ գտած և վաւերացուցած է։

Ի դիմաց գաւառական
Տնտեսական Խորհրդոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Դ.Ր. ԿԻՐԱԿՈՍԵԱՆ ԿՊՏ. Գ. ՊԷՅՏԱՉԵԱՆ

ԱՅՏ ԵՒ ԱՅԼԲ

Անցեալ տարուան մէջողին Մխայեալ Նահանգներու մէջ կատարուած բարեգործական նուիրատուութիւններու գումարը հասած է 141,250,000 ոսկիի։ Այս մէկ տարուան դլխաւոր նուիրատուներն եղած են՝ Ճոն Ս. Բէնըտի (26,550,000), Ճոն Տ. Բաքֆէլըր (12,852,000) և Ինտրու Քարնէկի (6,056,500)։ Նուիրատուութիւններու մէկ երրորդէն աւելին կրթական գործին յատկացուած է։ Վերջին 17 տարիներու մէջողին Մ. Նահանգներու մէջ կատարուած դրամական յայտնի բարեգործութեանց համագումարը հաւասար միլիոն տոլարէ աւելի է։ Այսինքն 250 միլիոն ֆրանգական ոսկի։

ՍՏԱՑԱՆՔ
ԳԻՒՂԱՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՅՈՑ
Թիւ 1
ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔ
ՀՈՂԱՅԻՆ ԱՐԴԻՒՆԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆ
Պատրաստեց Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ

ԲԱՐԻԶի ՍԱԿԱՐԱՆ

4 Փետրուար 1910

Թրանսական ռանդ 3%	Գոց.	98.97
Օսմ. քոնսոլիտ	Բաց.	95.53
» »	Գոց.	95.50
Երկաթուղի	»	222.75
Գանք Օթոման	»	715.—
Պալիա Գոմպայնի	»	430.—

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԳՈՐԳԵՐ

ՄԻԱԿ ՏՈՒՆԸ, ՈՐ ԿԸ ՃԻՆԷ ԵՒ ԿԸ ՎԱՃԱՌԷ
ԱՌԱՆՑ ՄԻՋՆՈՐԴԻ

ՆԵՐԱԾՈՒԱԾ ՕՏԱՐ ԳՈՐԳԵՐՈՒ ՎՐԱՑ
30% Ի ԱՒԵԼԻ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ
(ՆԵՐԱԾՄԱՆ ՏՈՒՐՔ, ՓՈՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ՅԱՆՁՆԱՌՈՂՁԻՔ)
ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ—ԱՆՄԱՇ—ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ

Օրիէնթըլ Քարբէթ Մէնիֆէքթըրր Լիմիթըտ
ԲԵՐԱ, ՍԻՆԹ-ԱՆԹՈՒԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՒ ՆՈՐ ԹԱՂԸ

Հեռագրական Բաժին

ՎԻՆՆԱ.— Նոյես Վիճըր Թակէպլաք կ'ըսէ, խօսելով Աւստրիւռուս մերձեցման հաւանականութեան մասին թէ պէտք է մեծ վատահութիւն ցոյց տալ այս մասին։ Որքան ալ գոհացուցիչ ըլլան այսպիսի մերձեցման մը հաստատելու համար անհրաժեշտ է կամ պէտք է սպասել որ Աւստրահունգարիա յայտարարութիւնները ընէ Պալքաններու մասին իր քաղաքականութեան վրայ։ Խնդիրը կը գտնայ երկու կայսրութեանց միջեւ յարաբերութիւններն աւելի բարեկամական գաձնելու վրայ, այնպէս որ փոխադարձաբար կատարել վստահութիւն ունենան իրարու հանդէպ։

Ֆրեմտենպլաք կ'ըսէ թէ կոմս Էբէնթալ և Մ. Միլովանովիչ երկուսան տեսակցութեան մէջողին քննուեր է պալքանեան կացութիւնը, որուն վրայ կ'ազդէ Թուրքիոյ և Ցունաստանի յարաբերութեանց հիմնական վիճակը։ Ֆրեմտենպլաք կ'աւելցնէ թէ այս տեսակցութեան մէջողին չատ բարեկամական կերպով քննուեր են նաեւ Աւստրօ-Հունգարիոյ ու Սերպիոյ միջեւ առկայ մնացած առեւտրական խնդիրները։

ՉԷՓԻՆԷ, Փետր. 6.— Իլճան Նիքօլա առաջին ընդունեց Աւստրօ-Հունգարիոյ դեսպան Զօր. Պառոն Կիզլ Ֆօն Կիզլինկէնը, սովորական արարողութեամբ, և դեսպանն իրեն յանձնեց իր պաշտօնին վերաբերեալ Թուղթերը։ Այս առիթիւ ճառեր արտասանուեցան, սիրալիր փափաք արտայայտելով որ երկու երկիրներուն միջեւ բարեկամական և բարի դրացնութեան լաւագոյն յարաբերութիւններ մշակուին։

ԲՈՒԴԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Կայսեր հրամանով, սպաներու պաշտօնավարութեան տահմանին համար տարիքի բարձրագոյն չափ մը տահմանուեցաւ։ Այս օրէնքը պիտի գործադրուի նաեւ հրամատարներուն համար։

—Ազգ. պատգամաւորութեան խորհրդարանական յանձնաժողովին անհրաժեշտ դատեց պետական օգնութիւնը տալ մի հատուածէ և հրաւիրեց պատասխանատու նախարարն այս մասին օրինագիծ մը ներկայացնել, որպէս զի կարելի ըլլայ ի տարիս կեռուիլ թշնամի օգնութեան հետ։

ԹԷՀՐԱՆ, 6 — Սրտաբէն գործոց նախարար Սալա-էս-Սալթանա հրաժարեցաւ։

ԲԱՐԻԶ, 6.— Ամերիկեան Տրիալոյ տահմանադրութիւնը ճչդելու մասին քննութիւններէն յառաջիկայ համաձայնութեան վրայ խօսելով Թան կ'ըսէ որ «Թուրքիա հրաժարի Ժ.Զ. դարէն իվեր իր ձեռքէն ելած երկրի մը վրայ ծրագրած թեւարկութիւնն ինք միայն չձանչնալու անմիտ կեղծիքէն, չի պզտիկնար եթէ ասիկա յայտարարէ քացորոշապէս։ Կը յուսանք ուրեմն որ Ֆրանս. դեսպանատունը փոխանակ հանգչելու ընդունելի քայց անբաւական համաձայնութեան մը դարմիներուն վրայ, պիտի կրնայ բացորոշ և քաղաքավար հասատատութեամբ մը պատրաստել աւելի տեւական համաձայնութիւն մը։

—Խամեն Ռուզպեհի հաչակաւոր թատերախաղն Շանթրիեռի առաջին ներկայացումը տեղի ունեցաւ ի ներկայացութեան խուռն բազմութեան, Բորդ Սէն Մարդէն թատրոնին մէջ։ Երբեք այսքան լեցուն և փայլուն ներա տեսնուած չէր։ Ներկայ էին վարչապետ և կրթական ու հանրօգուտ չինութեանց նախարարները։ Առաջին և երկրորդ արարուածները մանաւանդ կատարեալ յաղթանակ մը եղան։

Ժան Քօքլէնի արտասանած նախաբանը չատ ծափահարուեցաւ։ Զարդերը չատ չքնղ էին և տարազները խիստ դունագեղ։ Դերակատարութիւնը լաւ էր, և մանաւանդապէս յաղող հանդիսացան Փասիկի, Կալաղարի և տքնզարդ դեր կատարողները։ Մ. Ռոստան իսանգալառ ծափերու առարկայ եղաւ ներկայացումէն ետք։ Նոյն թատերախաղը պիտի ներկայացուի Նիսի, Քանի և Պոլսոյ մէջ։

ՊԵՐԼԻՒԶ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԲԵՐԱ, ՄԵՆ-ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 356
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԿԵՆԴԱՆԻ ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՒ
ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ՅՈՒՐՔԵՐԷՆ,
ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ,
ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ,
ՅՈՒՆԱՐԷՆ,
ԱՐԱԲԵՐԷՆ, ԵՒԼՆ.
ՓՈՐՁԻ ԴԱՍԸ ՁՐԻ
ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ԴԱՍԸ
Ձրի կը տրուի փափագողներուն
36—21

ԱՆԱՏՕԼուի ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂի

Ա. Զ Դ

Ստորագրեալ անօրէնութիւնս պատիւ ունի ծանուցանել թէ՝ յառաջիկայ Փետրվար 15 (Ն. Տ.)էն սկսեալ Վէզիր Խանէն Հայասր Բաչա դրկուելիք «գարի կառուանդիներու» (բաս էրբնքրքար) փոխադրութեանց յառուկ 1906 Մարտ 15էն տպագրուած թիւ 37 բրթիք վիթեա ապժամեայ բացառիկ սակագինին առաջին յաւելուածը գործադրութեան պիտի դրուի։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար կը խնդրուի դիմել Հայասր Բաչայի մեր Առեւտրական Գրասենեակին։

Տեղեկութիւն Հայասր Բաչա, 28 Ցունվար 1910

Տ. ԿՈՐԻՒՆ, Հ. ԱՐՔԻՆԵԱՆ եւ Ա. ՔԱՐՔ
ԱՌՆԱԿԱՑԱՅԻՆ ԿԱՏԱՐԱԾՈՒԹԵԱՄԲ
ՉԻՄՈՒՑՈՒՄ. ՀԱՂՈՐԴԱՒԱՐՈՒԹԻՒՆ. ՋՐՀԱՆՈՒՏ
ԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱՒԱՐ
ՄԱՐԱՇ
ՄԱՐԱՇ-ԽԱՆ, ՓՈՂ. 6, ԹԻՒ 1

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

25 Նոյեմբեր, 1910

Օսմ. քօնսօլիտէ բացուեցաւ	Ղրշ.	103 27
» » ամենէն վար	»	103 24
» » » բարձր	»	103 27
» » գոցուեցաւ	»	103 25
Երկաթուղի բացուեցաւ	Ֆր.	215
» ամենէն վար	»	214 75
» ամենէն բարձր	»	215 50
» գոցուեցաւ	»	215 12½
Օսմ. Պանքա	Լ. Օ.	20 20
Շերքէթի Խայրիյէ	» »	40
» » Համիտիյէ	» »	4 12½
Թրամվայ բաժնեթուղթ	»	8 82¼
» ժուխանա	» »	4 60
» պարտաթուղթ	Ֆր.	490
Անատոլուի Երկթ. բժնթղթ.	»	527
Պալխա Գոմբասըն	»	427

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Պէզմիք	103 20
Մէթալիք	100
Մէճիտիէ	108 9
» մանրուք	104 30
20 ֆրանքնոց	87 19
Անգլ. Ոսկի	110 6
Բօղ Խէրէիւլ	90 20
20 մարքնոց	107 20
Ռուպլի	8 59

ՏՊԱԳՐԻՉՆԵՐՈՒՆ

Կ'ուզէի՛ ՄՈՒՐԻՆՕՆի տպագրական մեքենաներ:

Կ'ուզէի՛ Ժ. ՐԷՆԵՕ ԵՒ ՈՐԴԻ ամեն լեզուէ գիրեր, գիծեր, եւ զարդեր:

Կ'ուզէի՛ Շ. ԼՕՐԻՅՕի մեքսն:

Կ'ուզէի՛ ՄԼՐԿԷՆԹԱԼԷՐ ԼԻՆՕԹԱՅՐ ՔՆԿ.ԵԱՆ (ի Նիւ Եօրք) գիր շարելու մեքենայ:

Կ'ուզէի՛ ամեն տեսակ բուղթեր:

Դիմեցէ՛ք:

ԹՕՔԵՆԴԱ ԵՂԲԱՐՑ

Քիւչիւք Ապտւլ Հ.Ք. խան, Թ. 3, ՍՓԱՆՈՒԼ

Գաղտնիութիւն կ'դրուի՛ դիմողներուն տպամատրբեաց ներեւս, ընթացիկ գին, եւայլն գոց. տալով: 20—15

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԱԿԱԼ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 ՕԳՍ. 2/14 ԵՒ 1320 ՍԷՖ. 20 ԹՈՒԱԿԻԶ ՖԻԼՄԱՆՈՎ

Դիմել Ընկերութեան կեդր. Գրասենեակը, Գալաթիա Նաղլը խան, Հէզարֆ փողոց, թիւ 14, Քօնքէթիվ վաճառատան դիմաց կամ հետեւեալ հասցէներուն:

Գալաթա, մասնաճիւղ Օսմ. կայս. Պանքայի եկեղի ճամփի հրապարակ:
» Մ. Ի. Սաուաք, Շեյխ-իւլ-Իսլամ խան, Պահչէ Գարու թիւ 10:
» Սպոի պէյ և Ընկ. Վէկսէֆլիէր փողոց:
» Գ. Մ. Ա. Յունիօղլու, Էմին-Էօնիւ Պահչէ Գարու, Իզմիր փողոց:
Գասըգիւղ, Ալէքսանդր Ալէքսիադեան Շուկայի հրապարակ:
» Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա ճաամէսի.
Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքց մէջ:

Գէօյիւքքէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի:
Բէրա, Մասնաճիւղ Օսմ. կայս. Պանքայի Մեծ Փողոց:
Շիշլի, Մ. Է. Ռօսի, Պէօյիւքքէրէ ճատասի, թիւ 137:
Գալաթիա, Մ. Ա. Բիւհանց, թիւ 12 Թիւնէլ խան:
Մեծ կղզի, Ռէսուլ էֆ.:
Մոդրիկիւղ Մ. Ա. Անկելիաէս, կայսրանի հրապարակ.
Սան Սթէֆանօ, Քէչէճեան էֆ.:

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ — ԳՕՆԻԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ. ԿԱՅԱՐԱՆԻ	կառախումբ թիւ 223 խառն առաւ.	ԳԱՐՁ ԿԱՅԱՐԱՆԻ	կառախումբ թիւ 224 խառն առաւ.
	ժ. Վ.		ժ. Վ.
Էսկի Շէհիր մեկն.	12 —	Գօնիա մեկն.	12 —
Քէօքչէ Գըսըգ »	12 42	Բունար Պաշը »	12 42
Սապոնճը Բունար »	13 9	Մէյհան »	1 47
Ալայունա »	2 33	Սէրայ Խան »	2 27
Չէքիրլեր »	3 14	Գասրը Խան »	3 9
Տէօզեր »	4 11	Ըվկըն »	4 3
Իհսանիէ »	4 40	Զավուշճըքէօյ »	4 35
Համամ »	5 4	Ալարըքէօյ »	5 13
Կալըկէօղլ Համամ »	5 14	Ագ Շէհիր »	5 53
Աֆիոն Գարահիսար ժմնմ.	5 41	Եսիլհան »	6 15
մեկն.	6 1	Իսմաղլը »	6 40
Պէօյիւք Զօպանլար »	6 41	Զայ »	7 33
Զայ »	7 36	Պէօյիւք Զօպանլար »	8 20
Իսմաղլը »	8 21	Աֆիոն Գարահիսար ժմնմ.	8 53
Եսիլհան »	8 45	մեկն.	9 13
Ագ Շէհիր »	9 16	Կալըկէօղլ Համամ »	9 44
Ալարըքէօյ »	9 48	Համամ »	9 53
Զավուշճըքէօյ »	10 30	Իհսանիէ »	10 20
Ըվկըն »	11 8	Տէօզեր »	11 5
Գասրը Խան »	11 55	Չէքիրլեր »	11 53
Սէրայ Խան »	12 50	Ալայունա »	12 42
Մէյհան »	1 22	Սապոնճը Բունար »	1 38
Բունար Պաշը »	2 22	Քէօքչէ Գըսըգ »	2 20
Գօնիա ժմնմ.	3 —	Էսկի Շէհիր »	3 —
	Երեկոյ		Երեկոյ

ՊԱՏՄԱՆԻՔ «ՀԱՑՐԵՆԻՔ»ի

Բամիեղիններդ վճարելի են քաջարձակապէս կանխիկ:— Ջնորհգուած բաժանորդագրութիւնք իսկոյն կը դադրին:— Դրամի ուղարկման լաւագոյն միջոցն է ՄԱՆԴԱՏ.—ԲՕՍՓՕՐ:— Դրամի փոխարէն նամակագրեալ ալ կ'ընդունուի՝ 105 ղ. ի նամակագրութիւնը 100 ղ.ի հաշուով:— Դրամի ուղարկման ծախքերը բաժանորդաց կը պատկանին:— Թերթին պաշտօնական ստացագրին փոխարէն եղած վճարումները միայն օրինաւոր են:— Ամէն տեսակ անհասանելիներ կամ չտեղ վերաբերող յայտնութիւններ վճարումով են և առանձինն կը տպակրուին: Զրի են միայն հանրօգուտ հրատարակութիւնները:

DEUTSCHE BANK

ՏԷՕՅՉԷ ՊԱՆՔ

ՊԷՐԼԻՆ

Հիմնեալ 1870ին

Դրամագլուխ ամբողջովին վճարեալ	*Մարք* 200,000,000
Պահեստ ի վերջ 1908ի	103,699,000
Շահաբաժինք 1899էն 1903, 11%, 1904էն 1908 12%	

Մասնաճիւղք՝ Գրէմէն, Տրէզտէն, Ֆրանքֆըրտ, Համպուրկ, Լայբցիկ, Միւնխէն, Լոնտոն, Նիւրեմպէրկ, Վիեննա:

Մասնաճիւղ ի Կ. Պոլիս:

Գլխաւոր կեդրոն Կալաթա, Վոյվոտա փողոց, 25-27, Անատոլուի Երկաթուղիի ընկերութեան պաշտօնատունն մէջ (որ չընդունիր վրայ է):

Գործակալութիւն Պոլսոյ կողմ, եւ առաջնակարգ գրասենեակ Տնօրէնութեան, Պաամաճեան Խան, Սչիր էֆ. Բիթիւհանէ փողոց:

Ամսուկը բաց պահի ըլլայ ժամը 9ուկէսէն 4 ուրբաթ օրերը 9ուկէսէն 1:

Տէօյչէ Պանքին Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղը կ'զբաղի ամէն տեսակ Պանքայի գործողութիւններով.—Հաշուբերթաձեր կը բանայ: Ի տես կամ պայմանով վճարիվի գումարներ կ'ընդունի: Հաշուընթացով փոխառութիւն կ'ընէ եւ բաշխառորութեան փոխարէն:— Թուղթեր կը վերցէ:— Ներքին գաւառներու եւ արտասահմանի ամէն կարեւոր հրապարակներու վրայ չէք եւ փոխանակիվներ կը գնէ ու կը վաճառէ:— Կուտայ վարկի նամակներ, վճարման հրամաններ, թէ՛ գրով եւ թէ հեռագրով, աշխարհի ամէն կարեւոր հրապարակներուն վրայ:— Ամէն երկիրներու մէջ կը գանձէ մուրհակներ ու առ՝ կիլիքներ:— Ապրանքներու ներածման համար վարկ կը բանայ առեւտրական թուղթերով:— Կ. Պոլսոյ և օտար Սակարաններու մէջ արժեթուղթեր կը գնէ ու կը վաճառէ:— Արժեթուղթեր ի պահ կ'ընդունի:

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ.

Ա. Զ Դ

«Բրիօրիթէ Թօմպաք 4%» օսմանեան բաժնեթուղթեր ունեցողներուն կը ծանուցուի որ, 1910 Փետրվար 1/14էն սկսեալ՝ թիւ 34 կարգը, որու վճարօրը նոյն թուականին է, ինչպէս նաեւ միեւնոյն փոխառութեան այն պարտաթուղթերը, որ վերջին Ցունուար 1/14ին ամօրթի եղած են, պէտի ընդունուին Օսմ. Կայսերական Պանքայի կալաթայի կիւչեները:

Ի փոխարէն կարօններու և պարտաթուղթերուն, որ պէտք է ներկայացուին թուաբերկալ ցուցակներով, տէրերուն պիտի յանձնուի առտյագիր մը, որ զանձման պէտք է ներկայացուի որ ամսուան երեքշաբթի օրը, Օսմ. Կայս. Պանքայի կալաթայի սնտուկին:

Կ. Պոլիս, 2 Փետր. 1910. 12—4

ՕՔԻԼ ՁԱՆԻԿ

Ա. ՔԷՕՍԻՒՐԵԱՆ, ՍԱՄՍՈՆ

Մամի մեծ պղոցային վրայ նոր կառուցած Ուղեւորներու գոմուսամարքիւնը երաշխաւորած է:

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ.

Ա. Զ Դ

«Բրիօրիթէ Թօմպաք 4%» օսմանեան բաժնեթղթեր ունեցողներուն կը ծանուցուի որ, 1910 Փետրվար 1/14էն սկսեալ՝ թիւ 9 կարգը, որու վճարօրը այդ թուականին է, պիտի ընդունուի Օսմ. Կայս. Պանքային մէջ, կալաթա, առաւօտեան ժամը 10էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 2, ամէն օր բացի կիրակի, և ուրբաթ օրերը ժամը 10էն մինչեւ կէս օր:

Ի փոխարէն այդ կարօններուն, որոնք թուագրեալ ցուցակներով պէտք է ներկայացուին, պիտի տրուի տատյագիր մը, որ իր թուականէն տասը օր ետքը պէտք է ներկայացուի վճարուելու համար կալաթա, Օսմ. Կայս. Պանքային մնտուկին:

Կ. Պոլիս, 3 Ցունվար 1910.

9011/5ի 4% փոխառութեան օսմանեան պարտաթղթեր ունեցողներուն կը ծանուցուի որ, ներկայ Ցունվար 1/14էն սկսեալ թիւ 9 կարգը, որու վճարօրը այդ թուականին է, պիտի ընդունուի Օսմ. Կայս. Պանքային մէջ, կալաթա, առաւօտեան ժամը 10էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 2, ամէն օր բացի կիրակի, և ուրբաթ օրերը ժամը 10էն մինչեւ կէս օր:

Ի փոխարէն այդ կարօններուն, որոնք թուագրեալ ցուցակներով պէտք է ներկայացուին, պիտի տրուի տատյագիր մը, որ իր թուականէն տասը օր ետքը պէտք է ներկայացուի վճարուելու համար կալաթա, Օսմ. Կայս. Պանքային մնտուկին:

Կ. Պոլիս, 3 Ցունվար 1910.

1904ի 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթղթեր ունեցողներուն կը ծանուցուի որ, ներկայ Ցունվար 1/14էն սկսեալ թիւ 7 կարգը, որու վճարօրը այդ թուականին է, պիտի ընդունուի Օսմ. Կայս. Պանքային մէջ, կալաթա, առաւօտեան ժամը 10էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 2, ամէն օր բացի կիրակի, և ուրբաթ օրերը ժամը 10էն մինչեւ կէս օր:

Ի փոխարէն այդ կարօններուն, որոնք թուագրեալ ցուցակներով պէտք է ներկայացուին, պիտի տրուի տատյագիր մը, որ իր թուականէն 10 օր ետքը պէտք է ներկայացուի վճարուելու համար կալաթա, Օսմ. Կայս. Պանքային մնտուկին:

Կ. Պոլիս, 3 Ցունվար 1910.

1908ի 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթղթեր ունեցողներուն կը ծանուցուի որ, ներկայ Ցունվար 1/14էն սկսեալ թիւ 1 կարգը, որու վճարօրը այդ թուականին է, պիտի ընդունուի Օսմ. Կայս. Պանքային մէջ, կալաթա, առաւօտեան ժամը 10էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 2, ամէն օր բացի կիրակի, և ուրբաթ օրերը ժամը 10էն մինչեւ կէս օր:

Կ. Պոլիս, 3 Ցունվար 1910.

Banque Russe

POUR LE COMMERCE ETRANGER

ԱՐՏԱՔԻՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ՄԱՍՆԱՒԱՃԻՒՂ. Կ. ՊՈԼՍՈՑ

ԱՌԺԱՄԵԱՑ ԴՐԱՍԵՆԵԱԿԻ

Կալաթա, Վոյվոտա փողոց, Ատալէք խան

ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԴՐԱՍԵՆԵԱԿԻ

Կալաթա, Վոյվոտա փողոց
Օսմանեան Կայս. Պանքայիճ դիմաց

ԴՐԱՍԵՆԵԱԿԻ Ի ՍՄԱՄՊՕԼ

Սուլթան Համամ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի Ս.ԲԵԹԵՐՄՊՈՒՐԿ

Հիմնուած 1871ին

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՐՈՒՊԼԻ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Ի Բարիզ, Լոնտոն, Ճենովա

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ Ի ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Աքերման, Արխանկէլ, Աստրախան, Բագու, Եկատերինոսար, Էլիզապէթգրատ, Քէրսօն, Քիեվ, Քօլլօֆ, Քրեմենչուկ, Մոսկուա, Նիքօլայեֆ, Նիժնի-Նովկորօտ, Նովօրօսիսք, Նիքօլայեֆ, Օռէսա, Օմսք, Բէրմ, Բօլլօվա, Ռիկա, Սարատօֆ, Սիմֆերոպք, Սեմֆէրօպոլ, Թօմսք, Թիւմէն, Վէլիքի-Ուսճուղ, Վիաթքա, Վօլոկտա, Վասնէսենսք.

Պանքայի և Սակարանի ամէն տեսակ գործառնութիւններ կ'ընէ: Ապրանքի վրայ դրամ փոխ կուտայ: Ցանձն կ'առնէ ապրանքներ ծախել յանձնառուներով:

Նպաստաւոր պայմաններով վարձու կուտայ ՍԷՖԻՍ դրամարկղեր, որոնք ամէն ապահովութիւն կ'ընծայեն:

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ
ՇԱՏ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ՏՈԿՈՍՈՎ

ԹՈՂ ԿԱՐԴԱՆ

ԱՆԱՀՈՐԴ ՀՈՏՈՒ ՈՒ ՀԱՄԸ ԱՌՆՈՒԱԾ

ՄՕՐԻԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Huile de Foie de Morue Désodorée

Թէեւ չատեր Մօրիւի ձկան իւղին կազդուրիչ յատկութիւններէն օգտուիլ կ'ուզեն, սակայն անոր անախորժ համեմն ու հոտին զարհուրիլ չեն կրնար զօրծածել. ուստի այժմ նոր մեթոտով մը իր բաղադրութեան առանց վնասելու, այդ անախորժ հոտը ու համը ջնջուած է, այնպէս որ ամենէն փափուկ ստամոքսներն իսկ կրնան զայն մարսել:

Վաճառ ըլլալու համար ամէն ոք կրնայ դեղարանին մէջ փորձել:

Կեդրոնատեղին Պոլիս, Պահչէ-Գարու, Համիտիէ սէպիլի դէմ Աբիկ Իւթիճեան Դեղարանը և Գասը-գիւղ օդային կոպէրնկերութեան դէմ ՏՐԴԱՏ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ դեղօրեից վաճառատունը:

Պոլսոյ և գաւառներու ամէն հանրածանօթ դեղարաններու մէջ կը գըտնուի:

Պոլսոյ մէջ 100 տրամնոց չիշեր ճիգ դրուճի կը ծախուին: 90—61

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ.

«Բրիօրիթէ Թօմպաք 4%» բաժնեթղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի որ, սոյն բաժնեթղթերուն 1904 փետր. 1/14ին վճարելի թիւ 22 կարօնը, ինչպէս նաեւ 1895 յունվար 1/14 չորրորդ վիճակահանութեան ամօրթի եղող բաժնեթուղթերը, որ մինչեւ յառաջիկայ 3/13 փետրվար չեն գանձուած, ընդհատ պիտի համարուին:

Կ. Պոլիս 9/22 Ցունվար 1910. 9—8

ԻԼԱՆ

Տալումը Ումուտմէկ Խաթէսինին էսնիկէ գալիքալըընան կարապետ Գարակէօզեան զիմմեթիւնէ պա իլամ մանքիւմունին ալաճաղը պուլունան մէպպուիին թէէմինը խոթիճաթը զըմպուռա թահթը հաճէ ալընուռ, ֆիրըսխթը գարարկիր օյան Իւսկիւտարա Սէլամի Սալի էֆ. մահալլէսինէ Սէլամօղլուտա Մէքթէպէպ օօգաղընամա իւչ օտա վէ պիր սուճա վէ չաթը արաը վէ պիր մաթգալա վէ պիր գէյսը վէ պիր պօտուրըմ վէ իւլի դաթ ուօգանա զրտա իւզերինէ մէպին պիր պալ աչքիդ նիւմէրօը ալտչալ իսանչին նըռճ հիսէսի թարիխի իլանտան իխթիպարչն ան պէշ կիւն ունըա մէվգիյէ մէուզաչէպչէ գօնուալաճաղընտան իշթիրաօրնա թալիպ օլանլարըն վէ տահա զիյատէ մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլերին Իւսկիւտար Պնտայէթ մահքէմէսի Իճրա Տաիրէսինէ միւրաճաաթ իլէմէլերի իլան օլունըը:

Փի 24 Քեանունի սանի սէյիէ 325.

ԽՐՏԻՎԻԱԼ ՄԷՅԼ ԼՈՒՅՍ

ԽՏԻՎԱԿԱՆ ՇՈՒՐԵՆԱԻԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական ամենեն արագ երթեւեկ. Պոլսոյ, Բիրէյճիկ և Ազնըքանդրիոյ միջև.

Երեկոտական լոյս

Առաջնակարգ կերակուրներ.— Սեղանի գինին ձրի:

ՕՍՄԱՆԻԷ չոգենաւը, նաւապետ «Կաթէլճի», կը մեկնի Փետրուար 8 (Ն. Տ.) երեքշաբթի, կէս օրէն եառը ժամ 3ին, Ազնըքանդրիա՝ Հանդիպելով Մթէիլի, Իզմիր և Բիրէյտ:

Ազնըքանդրիայէն կը ժամանէ կիրակի 6 Փետրվար:

ՍՈՒՐԻԱՅԻ ԳԻՆ

ՏՈՒՐԱՆԻԷ չոգենաւը, նաւապետ «Ֆրէտմանն» կը մեկնի չորեքշաբթի 12 Փետրվար (Ն. Տ.) կէս օրէն եառը ժամը 4ին, և կը հանդիպի Կէլիպօլուս, Զանագ-Գալէ, Մթիլիի, Իզմիր, Քիոս, Խատոս, Մէրսին, Խէկէնտէրուն, Թարսուս, Պէյրութ, Հաիֆա, Եաֆա, ԲօրՍաիտ և Ազնըքանդրիա:

Ազնըքանդրիայէն կը ժամանէ չորեքշաբթի 9 Փետրվար:

Անձն տեղեկութեան համար գիմել գլխաւոր գործակալութեան, Կալաթա՝ Գէրմէ վրայ Մէյմէնեթլի խան, կամ Պոլիս՝ Վալիէ-Սոուլման խանի մանաճէթէրը:

ԻԼԱՆ

*Տալումը Ումուտմէկ Խաթէսինին էսնիկէ գալիքալըընան կարապետ Գարակէօզեան զիմմեթիւնէ պա իլամ մանքիւմունին ալաճաղը պուլունան մէպպուիին թէէմինը խոթիճաթը իչլուն մէտուռէյէն մուամալիչէյհանըն մալի օլուռ, գապալէ մանքէմէ թահթը հաճէգէ ալընան Պէչիքթաչտա ձիհաննիւմա նամ տիկը Սիւլէյման ադա մահալլէսինէ Սէրէնճէ Պէյ ճոգաչունտա վագը օն պէչ նիւմէրօ իւչ մատրագամ օն պիր պին սէքիզ եիւզ օն ալթը զիրտան իսթրէթ գօնագ արաբը լէտէչ միւզայէէ լիրա եիւզ զրուչ հիսապըչա սէքէզն պին զրուչ պէտէչ իւչ թալիպի էօհաճսինէ թէգաարրուր իճէրչէ ածն գարարտատէսի քէչիճէ գըլընըաղընան, թարիխը իլանտան իխթիպարչն օթօուզ պիր կիւն զարֆընտա լա ազալ եիւզէ պէչ զամմըյտա թալիպ օլանլարըն եիւզէ օն նիսպէթինէ քէ տէօգիւմօ ապչէլէրինի մուամաճաղընան Իւսկիւտար Տաիրէսինէ միւրաճաաթ իլէմէլերի վէ միւտէէրը մէգքիւրէ խիթամընտա հանի չէրը չուպաիճն եկրմի պէչինճի բէնչչենպիչ կիւնի սաաճ տօգուզ բաատչէլերինէ ածն միւզայէէի ալէնիչէսի իճրա վէ գաբարտատէի գաճխէսի քէչիճէ գըլընմագ իւզրէ մարիւզիքր տրսա բիչկհաղնտա մէտուրը մուվաճճէհչէնէ հազըր պուլունմայտըը Տաիրէի մէգքիւրէտչէն իլան օլունըը:

Փի 24 Քեանունի սանի սէյիէ 325.

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ

Ա.ՆԺ ՓԻԹՈՒ

ԻՊ.

ՇԱՐՆԻԻ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

—Իմացայ որ այս Փիլպէրը, որ տասն և վեց տարուան մէջ արդէն երկու անգամ Ցրանսա եկած էր, կրկրորդ անգամ ըլլալով նորէն պիտի գար՝ և այս անգամ հոս հաստատուելու վտանգումբ:

—Բայց արկղի՞կը, հարցուց Թագաւորը:

—Ոստիկանապետ պարոն ալ Ցրօսնէն իմացայ որ այդ Փիլպէրը, իր մէկ ճամբորդութեան մէջնոյն, հոգևր գնած էր Վիլէր-Քոթրէի չրջակաները, թէ այդ հոգևրն վարձով ագարակապանը իր ամբողջ վատահութիւնը կը գրաւէր. ուստի հասկցայ որ արկղիկը անոր քով էր:

—Ի՞նչպէս հասկցաք:

—Մէյմէրլի գայի. լիպզինչս քնացընել տալ ու տեսայ:

—Ո՞ւր էր...

—Գիանիայրկը՝ մեծ գարանի մը մէջ, ճերմակեղէններու տակ ծածկուած:

—Հրաշալի՛ բան, ըսաւ Թագաւորը: Էյ հաքը՞, հաքը՞, ըսէք տեսնեմ:

—Գացի պարոն ալ Ցրօսնի որ, թագուհիին յանձնարարութեամբ, իր ամենէն ճարպիկ մարդոցմէ մին տուաւ ինծի:

—Այդ մարդուն անունն ի՞նչ է, հարցուց Փիլպէր:

Անարէ այնպէս մը սարսռաց որ, կարծես թէ կարմրցած երկաթ մը դըպցուած էր իր մարմնին:

—Անունը կը հարցնեմ, կրկնեց Փիլպէր:

Անարէ փորձեց պլմադրել:

—Անունը կ'ուզեմ, ըսաւ Տօքթորը:

—Բա-ռը-Լուս, պատասխանեց Անարէ:

—Եաքը՞, հարցուց Թագաւորը:

—Այդ մարդը երկկ առտու արկղիկը ձեռք անցուց. ահա՛ այսչափ:

—Ո՛չ, ամէնն այս չէ, ըսաւ Փիլպէր, կը մնայ ըսկլ Թագաւորին թէ այդ արկղին ո՞ւր է հիմայ:

—Ո՛հ, ըսաւ Լուի Ժ.Զ., ձեր հարցումները չափազանց են:

—Ո՛չ, Տէր արքայ:

—Բայց այն Բա-ռը-Լուէն, պարոն որ Բրօսնէն կրնանք իմանալ...

—Ո՛հ, աւելի լաւ և աւելի չուտ կրնանք իմանալ Տիկինէն...

Անարէ, չղաձգային չարժումով մը, որու նպատակն էր անդուլա չի թողուլ որ բառերը բերնէն դուրս կլլեն, ակռաները կատրելու ատիճան սեղմից:

Թագաւորը այս չղաձգութիւնը դիտել տուաւ Տօքթորին:

Փիլպէր ժպտեցաւ:

Ցուցամատնին ու բթամատովը դըպաւ Անարէի դէմքին վարի մասին. Չիզին անմիջապէս թուլցան:

—Նախ, Տիկին կոմսուհի, ըսաւ թագաւորին որ այն արկղիկը Տօքթ. Փիլպէրինն էր:

—Այո՛, այո՛, անորն է, ըսաւ Անարէ կատաղութեամբ:

—Հիմայ ո՞ւր է տեսնենք, ըսաւ Փիլպէր. չո՛ւտ, չո՛ւտ ըրէք, թագաւորը սպասելու ժամանակ չունի:

Անարէ պահ մը վարանեցաւ:

—Բա-ռը-Լուի քովն է, ըսաւ:

Փիլպէր նշմարեց այդ վարանումը, թէև չատ աննշմարելի էր:

—Կը ստէք, գոչեց, կամ կը փորձէք ստել: Արկղիկն ո՞ւր է, կ'ուզեմ գիտնալ:

—Վէրսայլ, իմ տունս, ըսաւ Անարէ պղտցնելք թափելով և այնպիսի չըղային սարսուռով մը, որ ամբողջ մարմինը կը ցնցէր: Իմ տունս, ուր բա-ռը-Լուս ինծի պիտի սպասէր այս իրիկուն ժամը տասնեւվեցկին, ինչպէս որ որոշուած էր:

Այդ պահուն ժամը տասնեվրկուք կը զարնէր:

—Դեռ կը սպասէ՞:

—Այո՛:

—Ո՞ր սենեակն է:

—Չինքը դահլիճը տարին:

—Դահլիճին մէջ ո՞ւր նստեր է:

—Ոաքի վրայ է՝ վառարանին կըռթնած:

—Արկղիկն ո՞ւր է:

—Իր դէմ՝ սեղանի մը վրայ: Ո՛հ:

—Ի՞նչ կայ:

—Շո՛ւտ դուրս հանենք զինքը: Ամսուկնս՝ պարոն որ Շարլի, որ վաղը պիտի վերադառնար, այսօրուան դէպքերուն պատճառով այս գիշեր պիտի վերադառնայ: Կը տեսնէ զինքը: Հիմայ Սէվրի մէջ է: Դուրս հանեցէ՛ք զինքը, կոմսը զայն տունը չգտնէ:

—Կը լսէ՞ք, վեհափառ Տէր. Տիկինն ալ Շարլի Վէրսայլի մէջ ո՞ւր կը բըռնակի:

—Ո՞ւր կը բնակիք, կոմսուհի՛:

—Թագուհիին ծառուհին, Տէր արքա՛յ:

—Լա՛ւ:

—Տէր արքայ, ինչպէս որ լսեց Ձեր վեհափառութիւնը՝ այն արկղիկն իմ է: Թագաւորը կը հրամայէ՞ որ ինծի յանձնուի ան:

—Անմիջապէս, պարո՛ն:

Եւ թագաւորը Տիկին ալ Շարնիի առջև քաչելով հոգմարգել մը, որպէս զի չտեսնուի, կանչեց պահնորդ սպան և ցած ձայնով հրաման մը տուաւ ա-նոր:

ԻՊ.

ԹԱԳԱՒՈՐԱԿԱՆ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹԻՒՆ

Թագաւորի մը, որու հպատակներն իր գահը կը փլցնէին, այս տարօրինակ մտազաղութիւնը, գիտէք այս հնաբերքութիւնը, որ ֆիզիքական եռբեւեռով մը կը չահագրգռուէր, մինչդեռ անդին Ցրանսայի մէջ տեղի ունեցած ամենէն կարեւոր քաղաքական եռբեւեռներ իր ամբողջ ծանրութեամբ կը տարածուէր, այսինքն միապետութեան մը ռահվիրաութեան փոխուիլը, փոթորիկին ամենէն ուժգին տատնը ինքզինքը մոռցող Թագաւորի մը այս եռբեւեռը՝ անչուշտ լմնցնել պիտի տար նոյն տատնուան մէջ միաքները, որ հրեք ամսէ ի վեր իրենց լանգրին լուծմանը կ'աշխատէին:

Երբ գուրսը խառնակութիւնը կը գոռար, անդին Լուի, նոյն օրուան սոսկալի դէպքերը, Պաթիլլի առումը, Ցլէսհէլի, ու Լօնէյի և ու Լօմի ըս-